

Chodź na słówko

Program nauczania języka polskiego jako obcego
dla wolontariuszy

FUNDACJA
**Polskie
Forum
Migracyjne**

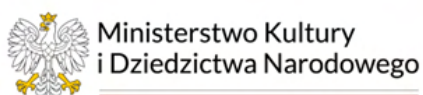
Wstęp

Uczenie migrantów języka polskiego to nie tylko przekazywanie umiejętności komunikacyjnych, ale także otwieranie im drzwi do nowego życia w naszym społeczeństwie. Język to klucz do integracji – umożliwia zdobycie pracy, nawiązywanie relacji, swobodne poruszanie się w codziennych sytuacjach. Pomagając migrantom nauczyć się polskiego, wspieramy ich w budowaniu samodzielności, poczucia bezpieczeństwa i przynależności. Taka współpraca wzbogaca i nas – daje możliwość lepszego zrozumienia różnorodnych kultur i budowania mostów międzykulturowych, co sprawia, że nasze społeczeństwo staje się bardziej otwarte i różnorodne.

Dzielimy się z Wami praktycznymi poradami dla wolontariuszy oraz pomysłami na gry, zabawy i techniki ułatwiające naukę języka polskiego.

Drugą część programu stanowi *Zestaw scenariuszy lekcji języka polskiego* autorstwa Moniki Jakubowskiej i Kuby Staszewskiego. Opracowanie scenariuszy powstało na zlecenie Fundacji Polskie Forum Migracyjne, na ich podstawie opracowaliśmy szkolenia dla wolontariuszy uczących języka polskiego jako obcego.

Gorąco zachęcamy do czytania, korzystania, przesyłania dalej! 😊

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Narodowego Centrum Kultury: Ojczysty – dodaj do ulubionych. Edycja 2024

Nauka języka to posiadanie kolejnego okna, z którego można obserwować świat.

Przysłowie chińskie

Porady dla wolontariuszy uczących polskiego jako języka obcego

Nauka języka polskiego przez osoby z zagranicy to wyjątkowa podróż, której możemy towarzyszyć jako wolontariusze. Ważne, abyśmy w tej roli pamiętali o kilku kluczowych zasadach, które sprawią, że nauka stanie się dla naszych uczniów bardziej efektywna i przyjemna.

1. Przede wszystkim **uczymy po polsku**, stosując metodę zanurzenia w języku. Od samego początku mówimy w języku docelowym, co pozwala uczniom oswajać się z jego naturalnym brzmieniem i strukturami.
2. Koncentrujemy się na **bieżących potrzebach uczących się**, a nasz główny cel to **komunikacja**. Każdy element lekcji – czy to dialog, ilustracja, nowe słowo czy tabela gramatyczna – traktujemy jako pretekst do mówienia. Ważne, aby uczniowie nie tylko przyswajali teorię, ale przede wszystkim stosowali ją w praktyce: opisując obrazki, odwołując się do własnych doświadczeń, tworząc własne dialogi czy starając się samodzielnie odkryć zasady gramatyczne.
3. Kluczowe w procesie nauki jest **mówienie**. Czas lekcji poświęcamy w maksymalnym stopniu na dialogi, słuchanie i ćwiczenia komunikacyjne. Zadania pisemne przenosimy na pracę domową.
4. Dlatego **zadawanie prac domowych** jest tak ważne – pomaga uczniom w utrwaleniu zdobytej wiedzy i zwiększa częstotliwość kontaktów z językiem.
5. W trakcie zajęć **używamy minimum słów, mówimy powoli**, a jeśli uczniowie czegoś nie rozumieją, zachęcamy ich, aby to zgłosili, np. prostym zdaniem: *Nie rozumiem*.

6. **Uproszczony język i proste definicje** to nasza codzienność – uczymy w kontekście, pokazując, jak dany zwrot czy konstrukcja funkcjonuje w konkretnych sytuacjach.
7. Wprowadzenie gramatyki nie jest najważniejsze i odbywa się stopniowo – najpierw uczniowie stykają się z materiałem (np. poprzez dialog), a dopiero później odkrywają zasady.
8. Stawiamy na **praktyczne słownictwo**, które uczniowie będą mogli wykorzystać w codziennych sytuacjach. Naszym narzędziem jest także **mowa ciała**, gesty, mimika oraz różnorodne pomoce wizualne: zdjęcia, obrazki, kolorowe karteczki, rekwizyty, plakaty, filmy czy piosenki.
9. Warto korzystać z **podobieństw** między językami – szczególnie w przypadku uczniów z Ukrainy, gdzie istnieje wiele wspólnych elementów między polskim a ukraińskim.
10. Nasza rola to także wprowadzenie uczniów w polskie realia – **kulturę, zwyczaje, życie codzienne**. Dzięki temu język stanie się dla nich bardziej zrozumiały i bliski. Nie zapominajmy również o **fonetyce** – wyraźne i poprawne wypowiadanie słów jest kluczowe.

Pamiętajmy, że nauka języka to proces – **elastyczność, cierpliwość** i świadomość, że nie jesteśmy w stanie nauczyć wszystkiego na raz, to nasze najcenniejsze narzędzia.

Zestaw gier i zabaw do nauki języka polskiego jako obcego dla dorosłych

1. Gra w skojarzenia

- **Cel:** Rozwój słownictwa i kreatywności.
- **Jak grać:** Uczestnicy siadają w kole. Pierwsza osoba mówi słowo, a kolejna musi szybko podać skojarzenie z tym słowem. Gra toczy się do momentu, gdy ktoś nie poda słowa w ciągu 5 sekund.

2. Kalambury

- **Cel:** Ćwiczenie komunikacji i słownictwa.
- **Jak grać:** Uczestnicy dzielą się na drużyny. Jedna osoba z drużyny pokazuje hasło (słowo lub zwrot) bez mówienia, a reszta drużyny stara się odgadnąć, co to jest. Można ustalić kategorie, np. zwierzęta, czynności, przedmioty.

3. Gra w 20 pytań

- **Cel:** Rozwój umiejętności zadawania pytań.
- **Jak grać:** Jedna osoba myśli o przedmiocie, a reszta uczestników ma 20 pytań, aby odgadnąć, o co chodzi. Pytania muszą być zadawane w sposób, który wymaga odpowiedzi „tak” lub „nie”.

4. Scenki rodzajowe

- **Cel:** Praktykowanie dialogów i sytuacji z życia codziennego.
- **Jak grać:** Uczestnicy dzielą się na pary i odgrywają krótkie scenki na podstawie wcześniej ustalonych tematów (np. zakupy, wizyta u lekarza). Wskazane użycie słownictwa tematycznego.

5. Quizy językowe

- **Cel:** Sprawdzanie wiedzy o słownictwie i gramatyce.
- **Jak grać:** Prowadzący przygotowuje pytania z różnych kategorii (słownictwo, gramatyka, kultura) i uczestnicy odpowiadają, zdobywając punkty za poprawne odpowiedzi.

6. Piosenki i karaoke

- **Cel:** Ćwiczenie wymowy i rozumienia ze słuchu.
- **Jak grać:** Uczestnicy wybierają polskie piosenki, a następnie wspólnie śpiewają, analizując teksty pod kątem słownictwa i zwrotów.

Zestaw technik ułatwiających naukę języka polskiego

1. Aplikacje

- Korzystanie z aplikacji do nauki języków, takich jak Duolingo, Babbel czy Memrise, które oferują interaktywne ćwiczenia oraz gry.

2. Metoda projektów

- Organizowanie projektów w grupach, które wymagają użycia języka polskiego w praktyce, np. przygotowanie prezentacji o Polsce, polskiej kulturze czy literaturze.

3. Zanurzenie w języku

- Zachęcanie do korzystania z polskojęzycznych filmów, seriali, podcastów i książek, co pozwala na naturalne przyswajanie języka w kontekście.

4. Notowanie i tworzenie glosariuszy

- Uczestnicy mogą prowadzić notatniki, w których zapisują nowe słowa i zwroty, a także przykłady ich użycia. Tworzenie glosariuszy tematycznych może ułatwić naukę.

5. Praca w parach i grupach

- Wspólne ćwiczenie z partnerami językowymi, co pozwala na praktykowanie konwersacji i wzajemne korygowanie błędów.

6. Regularne powtórki

- Systematyczne powtarzanie materiału oraz używanie technik zapamiętywania, takich jak fiszki, co pomaga w utrwaleniu nowego słownictwa.

7. Ustalanie celów

- Zachęcanie uczestników do ustalania osobistych celów językowych, co zwiększa motywację i umożliwia śledzenie postępów w nauce.

Zestaw scenariuszy lekcji języka polskiego jako obcego

Monika Jakubowska

Kuba Staszewski

FUNDACJA **Polskie
Forum
Migracyjne**

Poniższy zestaw prezentuje 8 scenariuszy lekcji języka polskiego jako obcego. Stanowią one uzupełnienie materiałów prezentowanych w większości dostępnych na rynku podręczników. Część scenariuszy porusza te same tematy, ale w alternatywny sposób (na przykład skupiony na trudnościach typowych dla uczniów słowiańskich, tj. posługujących się innym językiem słowiańskim). Inne scenariusze uzupełniają tematy o słownictwo, które z różnych przyczyn w podręcznikach się nie pojawia.

Każdy scenariusz poprzedzony jest wstępem, który zawiera wskazówki dotyczące wykorzystania go podczas kursu, jak również informacje o poruszanych zagadnieniach, zalecanym poziomie zaawansowania oraz przewidywanym czasie trwania lekcji. Na końcu każdego scenariusza znajdują się załączniki, na które składają się teksty, ćwiczenia i gry, które poleca się wykorzystać przy omówieniu tematu.

W całej publikacji, w celu zwiększenia czytelności tekstu, autorki zdecydowały się używać słów opisujących osoby uczące i uczące się w jednej formie gramatycznej (*lektorka* oraz *kursantki*).

Spis treści:

Tytuł	Poziom	Tematyka	Strona
Scenariusz 1: <i>Poznajemy się</i>	A1–B1	Spotkanie zapoznawcze, rozpoznanie poziomu kursantek	5
Scenariusz 2: <i>Co ja dzisiaj robię?</i>	A1	Rutyna dnia	12
Scenariusz 3: <i>Jak jeździsz do pracy?</i>	A1	Warszawa, środki transportu	27
Scenariusz 4: <i>Wiesz, że go znam?</i>	A2	<i>Znać i wiedzieć</i>	32
Scenariusz 5: <i>Przed Wielkanocą myję okna</i>	A2	Wielkanoc, porządki	44
Scenariusz 6: <i>Jak wyglądam?</i>	A2	Wygląd zewnętrzny	49
Scenariusz 7: <i>Oglądamy mecz?</i>	B1	Sport	57
Scenariusz 8: <i>Moja sąsiadka</i>	B2	Osiedle, język potoczny	67

Poniższy scenariusz został stworzony z myślą o sytuacji, w której nie mamy wystarczających informacji na temat wiedzy naszych kursantek na początku współpracy. **Aby świadomie zaplanować kurs, powinniśmy określić ich potrzeby oraz umiejętności, które już opanowały.**

Jest to niezbędny element każdego kursu językowego w kraju, w którym język docelowy jest powszechnie używany – **osoby rozpoczynające naukę często znają już pojedyncze słowa i zwroty.** W przypadku Polski jest to szczególnie ważne w nauczaniu osób, które posługują się innym językiem słowiańskim, gdyż często potrafią się porozumieć przy użyciu słów i wyrażeń występujących również w ich rodzimym języku. Ta komunikatywność może jednak wprowadzać w błąd, sugerując, że dana osoba potrafi czytać, pisać lub rozumieć teksty na podobnym poziomie zaawansowania.

Scenariusz ten stanowi również alternatywę dla testów poziomujących, które z racji swojej konstrukcji lepiej sprawdzają się w szkołach językowych, gdzie konieczne jest szybkie i orientacyjne podzielenie kursantek na grupy.

Podczas tego spotkania istotne będzie sprawdzenie różnych kompetencji językowych. Z tego powodu ćwiczenia w tym scenariuszu obejmują umiejętność prowadzenia konwersacji, swobodną wypowiedź, znajomość różnych kategorii słownictwa oraz czytanie i zapisywanie słów i zdań. Polecamy notować popełniane przez kursantki błędy, aby określić braki w wiedzy i zaplanować naukę na cały kurs.

To spotkanie nie ma na celu nauczania konkretnych zagadnień; pojawiające się błędy i trudności należy traktować jako wyzwania na kolejne zajęcia, a nie problemy wymagające natychmiastowego rozwiązania.

Poniższy scenariusz należy dostosować do sytuacji, dlatego **często nie będzie potrzeby wykorzystania wszystkich proponowanych ćwiczeń.** Przykładowo, jeśli kursantka nie potrafi nawet przywitać się po polsku, można pominąć część dotyczącą konstruowania dialogów, a prawdopodobnie także resztę scenariusza, i przejść do początkowych rozdziałów dowolnego podręcznika dla poziomu podstawowego, który wprowadzi w bazowe zagadnienia.

Sytuacje komunikacyjne i poruszane zagadnienia: przywitanie, przedstawianie się, konstruowanie dialogów, internacjonalizmy, nazwy miesięcy i dni tygodnia, owoce i warzywa, kolory, przedmioty codziennego użytku, codzienne czynności

Zakres gramatyczny: odmiana podstawowych czasowników, układanie zdań

Czas trwania: 60 minut indywidualnie/90 minut grupowo

PRZYWITANIE

Przywitaj się z kursantkami i poprowadź krótką rozmowę. Sprawdź znajomość form nieoficjalnych (np. *cześć, jak się masz*) oraz oficjalnych (np. *dzień dobry, miło panią poznać*). Zwróć uwagę na wymowę, pewność oraz płynność wypowiedzi.

OPIS ILUSTRACJI

Poproś kursantki o opisanie ilustracji (załącznik 1) przy użyciu następujących pytań:

- Co to jest? Kto to jest?
- Co ona robi? Co oni robią?
- Gdzie ona jest? Gdzie oni są?
- Co ona mówi? Co oni mówią?
- Jaka ona jest? Jacy oni są?

Zadawaj pytania, zaczynając od najprostszych, aż do momentu, w którym kursantki nie będą potrafiły odpowiedzieć. Możesz wskazywać konkretne przedmioty i osoby na ilustracji lub pozwolić na swobodną wypowiedź. Zacznij od pytań w liczbie pojedynczej i rodzaju męskim, ponieważ te formy są zwykle szybciej przyswajane. Zachęcaj kursantki do odpowiadania pełnymi zdaniami, o ile to możliwe.

UKŁADANIE DIALOGÓW

Pokaż kursantkom ilustracje (załącznik 2) i poproś, aby zaproponowały dialogi, które mogą prowadzić przedstawione na nich postacie.

Pierwsze dwie ilustracje przedstawiają powitanie w wariantach nieoficjalnym i oficjalnym, natomiast kolejne dwie pozostawiają większe możliwości interpretacji. Na poziomie początkującym mogą już być znane wyrażenia takie jak: *„kocham cię”, „co się stało?”, „nie martw się”*.

PODSTAWOWE SŁOWNICTWO

Poziom znajomości słownictwa można ustalić na podstawie różnych kategorii, takich jak:

- Na poziomie początkującym: internacjonalizmy (słowa brzmiące jednakowo lub podobnie w

wielu językach, np. „autobus”, „bank”, „telefon”).

- Na poziomie podstawowym: dni tygodnia, nazwy miesięcy, kolorów, artykułów spożywczych i przedmiotów codziennego użytku.
- Na poziomie średniozaawansowanym: nazwy czynności, miejsc i prostych terminów geograficznych (np. „przystanek”, „plaża”, „góra”, „jezioro”).
- Na poziomie zaawansowanym: słownictwo specjalistyczne (np. wyposażenie kuchni), rzadziej używane (np. nazwy zwierząt) lub opisujące przedmioty niematerialne (np. emocje czy nazwy dźwięków).

W prostszej wersji ćwiczenia wykorzystaj serię ilustracji (załącznik 3). Najpierw ustalcie, czy kursantki potrafią nazwać przedstawione owoce i warzywa. Zakryj dolną część strony i wskaż na kolejne obrazki. Następnie poproś o odczytanie nazw podanych w dolnej części strony lub o samodzielne podpisanie ilustracji.

W trudniejszym wariantcie zaproponuj kursantkom asocjogram (załącznik 4) i poproś je o podanie słów-skojarzeń ze słowem znajdującym się pośrodku strony. Słowo to może być nazwą kategorii (np. „kolory”, „zwierzęta”, „dźwięki”). Dzięki temu zyskasz wgląd w słownictwo, z którym kursantki miały już styczność.

Dodatkowo, aby sprawdzić znajomość nazw czynności, poproś kursantki o opisanie elementów ilustracji typu wimmelbild, czyli pełnego detali rysunku często przedstawiającego wiele osób podczas różnych czynności. Przykładowy wimmelbild znajdziesz w załączniku 5.

CZYTANIE

Przy sprawdzaniu zdolności czytania użyj prostych dialogów z dowolnego podręcznika. W pracy z kursantkami na wyższym poziomie zaawansowania możesz wykorzystać

tać fragmenty tekstu ciągłego (załączniki 6 i 7).

Podczas zajęć grupowych, poleć kursantom czytanie tekstów w parach, z podziałem na role. W pracy z osobami na bardziej zaawansowanym poziomie językowym zaproponuj, aby kursantki przeczytały tekst, wcielając się w postać pod wpływem wylosowanej emocji (np. zdenerwowanie, ciekawość, nieufność).

PISANIE

W celu sprawdzenia zdolności pisania poproś kursantki o wykonanie dowolnego z powyższych ćwiczeń w formie pisemnej.

Najprostszym zadaniem będzie podpisanie owoców i warzyw z załącznika 3 lub uzupełnienie asocjogramu z załącznika 4. Trudniejsze ćwiczenia mogą polegać na pisemnym opisie jednej z ilustracji, zapisaniu ze słuchu tekstów z załącznika 6 lub 7, albo, jeśli chcesz dodatkowo sprawdzić znajomość odmiany czasowników, sparafrazowaniu tekstów z załącznika 7 (np. w trzeciej osobie liczby pojedynczej).

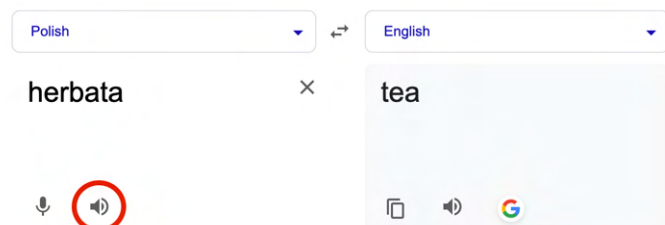
PRACA SAMODZIELNA

Chociaż ta lekcja nie miała na celu przećwiczenia konkretnych zagadnień, zaproponuj kursantom samodzielną pracę nad najbardziej podstawowymi błędami, które popełniły podczas spotkania.

Jeśli skupialiście się na ćwiczeniach ustnych i kursantki popełniały błędy w wymowie, **poproś je, aby spróbowały poćwiczyć poprawną wymowę niektórych słów.** W tym celu poleć odsłuchanie poprawnej wymowy w internecie. Po wpisaniu słowa w Google Tłumacz pojawia się opcja odsłuchania go. Następnie zaproponuj, aby kursantki nagrały na telefon własny głos i porównały go z nagraniem w internecie.

Jeśli na najbliższych lekcjach planujesz skupić się na podstawowych sytuacjach komunikacyjnych, poproś kursantki, aby spróbowały usłyszeć i zapamiętać różne rodzaje powitań, które można usłyszeć na ulicy, w sklepie lub w telewizji.

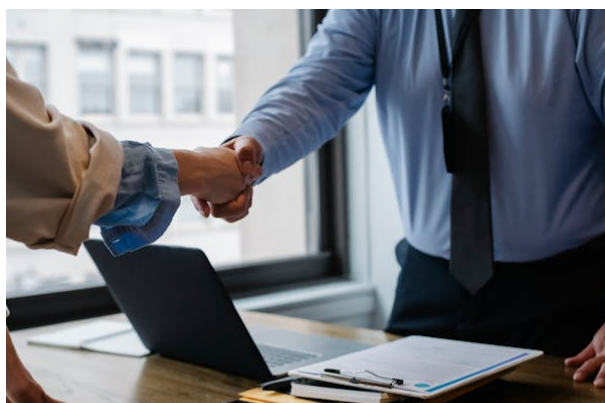
Wszystkie proponowane ćwiczenia pisemne możesz zaproponować również jako pracę własną, ale na tym etapie kursu zalecamy sprawdzić je wspólnie podczas kolejnego spotkania, aby uniknąć sytuacji, w której kursantki włożą dużo pracy w przetłumaczenie wyrażen, których nie zapamiętają po samodzielnym napisaniu pracy pisemnej.

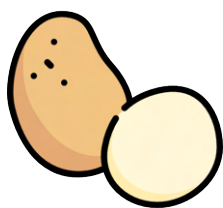

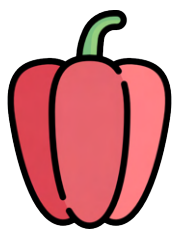
Załącznik 1

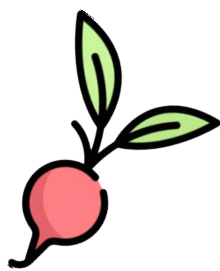

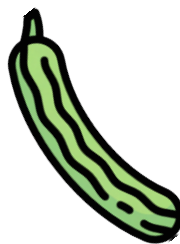
Załącznik 2

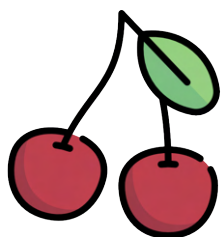

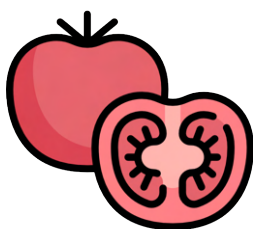

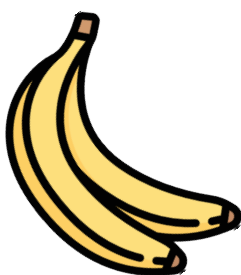

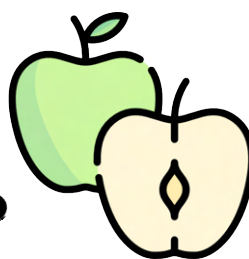

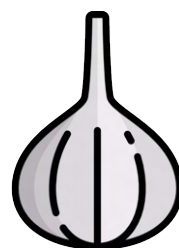

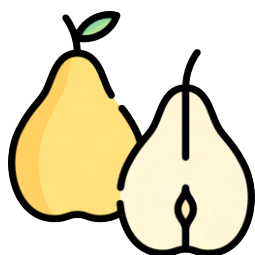

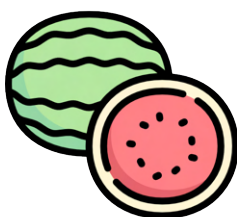

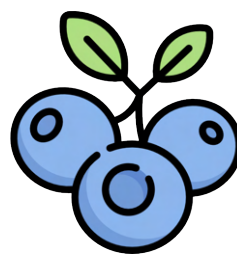

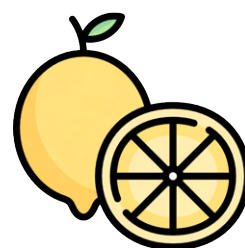

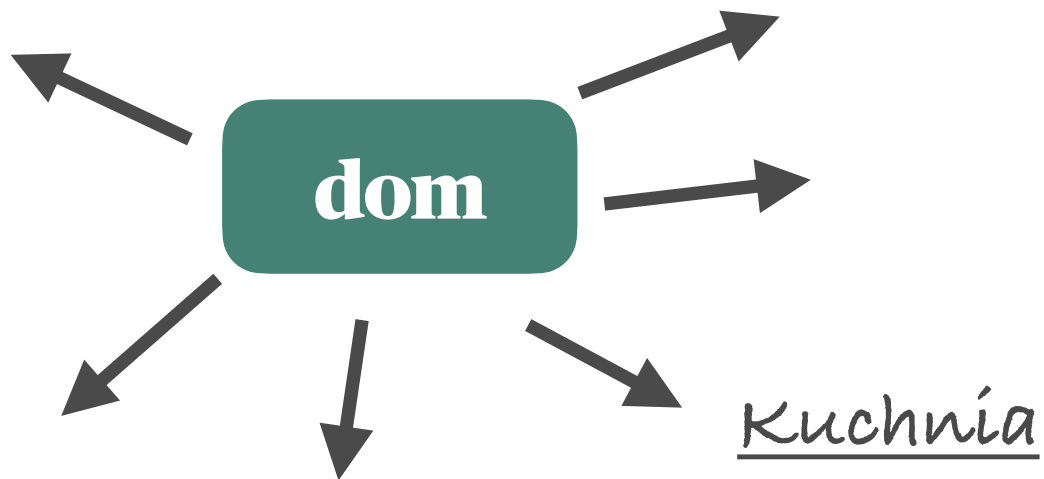

Ziemniak	Papryka	Rzodkiewka	Ogórek	Kapusta
Wiśnia	Pomidor	Banan	Jabłko	Czosnek
Gruszka	Arbuz	Imbir	Jagoda	Cytryna

Załącznik 6

Anna: Hej, Tomek!

Tomek: Cześć, Anna! Jak się masz?

Anna: Dobrze, dziękuję. A ty?

Tomek: Też dobrze, dziękuję. Co dzisiaj robisz?

Anna: Planuję iść na spacer do parku. A ty?

Tomek: Idę z kolegą na kawę.

Anna: To miłego dnia!

Tomek: Dzięki, nawzajem!

Załącznik 7

Wstaję o godzinie siódmej rano. Jem szybkie śniadanie i piję kawę. Potem idę na siłownię, żeby trochę poćwiczyć. Wracam do domu i biorę prysznic. Przed południem pracuję zdalnie z mojego domu. Około południa spotykam się z kolegą na kawę. Rozmawiamy o różnych sprawach i śmiejemy się. Po spotkaniu wracam do pracy na kilka godzin. Wieczorem idę na spacer do parku, żeby się zrelaksować. Na koniec dnia oglądam film i kładę się spać około jedenastej.

Budzę się o szóstej rano. Po śniadaniu czytam książkę przez godzinę. Następnie idę do pracy na dziewiątą. W południe spotykam się z przyjaciółką na obiad. Po pracy robię zakupy w pobliskim sklepie. Wieczorem oglądam ulubiony serial i kładę się spać o dziesiątej.

Poniższy scenariusz stanowi propozycję omówienia **tematu rutyny dnia** dopasowaną do **kursantek niesłowiańskich** – alternatywę dla bardziej rozbudowanych wersji, które możemy znaleźć w większości podręczników.

Sytuacja komunikacyjna i zagadnienia: *opowiadanie o swoim dniu, umawianie się na spotkanie, czas, częstotliwość, pory dnia*

Zakres gramatyczny: *odmiana czasowników w czasie teraźniejszym w pierwszej, drugiej i trzeciej osobie liczby pojedynczej, konstrukcja najpierw/potem*

Czas trwania: 60 minut indywidualnie/90 minut grupowo

ROZGRZEWKA

Wprowadź lub powtórz dni tygodnia w podstawowej formie. Powtórz to słownictwo w kilku krótkich grach:

- Kursantki układają w kolejności rozsypane kartoniki z nazwami dni tygodnia.
- Kursantki wypełniają lukę między dwoma dniami tygodnia np. wtorek ... czwartek.
- Kursantki rzucają do siebie piłeczkę wymieniając po kolei dni tygodnia.

WPROWADZENIE TEMATU I SYTUACJI KOMUNIKACYJNEJ

1. **Wprowadź lub sprawdź słownictwo za pomocą ilustracji i dopasowanych czasowników w pierwszej osobie liczby pojedynczej (załącznik 1, załącznik 2)** Zapytaj: *Co robisz?*
Wprowadź odmianę tych samych czasowników w drugiej osobie liczby pojedynczej.
2. Wprowadź konstrukcję: *dzień tygodnia + kiedy?* np. *środa - w środę* (załącznik 3)
3. Wprowadź lub sprawdź słownictwo związane z porami dnia i czasem (załącznik 4)

4. Wprowadź i przećwicz dodatkowe słownictwo związane z osią czasu (załącznik 5)
5. Przeczytaj lub odtwórz nagranie z dialogiem nr 1 (załącznik 6), następnie wykonaj ćwiczenia i zaproponuj kursantom przeczytanie dialogu.
6. Wprowadź konstrukcję *najpierw/potem* i zaproponuj przeczytanie tekstu ćwiczącego tę konstrukcję (załącznik 7).
7. Przy pomocy kartoników z ilustracjami (załącznik 1) zaproponuj grę w parach: jedna osoba układa w kolejności kilka kartoników, a druga na ich podstawie układa zdanie, np. *Najpierw robię zakupy, potem pracuję, a potem jem obiad.*

ENERGIZER

Zagraj z kursantkami w kalambury z wykorzystaniem kartoników z czynnościami. (np. *Co robię?* – *Myjesz zęby.* lub, w prostszym wariantcie: *Co robić?* – *Myć zęby*)

ĆWICZENIE PODSUMOWUJĄCE/UTRWALAJĄCE

Kursantki dostają kartę z kalendarzem na jeden tydzień (załącznik 8). Wpisują w kalendarz swoje zajęcia (*pracuję, spaceruję, robię zakupy*), następ-

nie ćwiczą umawianie się na kawę czy spotkanie
zadając sobie nawzajem pytania typu: *Co robisz w
czwartek rano? Masz czas w sobotę po południu?*

PRACA SAMODZIELNA DODATKOWA

Poproś kursantki, aby napisały kilka zdań w
odpowiedzi na pytanie *Jaki jest twój poniedziałek?*

ĆWICZENIE POWTARZAJĄCE MATERIAŁ NA KOLEJNEJ LEKCJI

Powtórz konstrukcję *najpierw/potem*. Kursantka
losuje kartoniki z dwiema lub trzema czynnościami i konstruuje zdanie, np. *Rano najpierw piję
kawę, potem czytam maile, a potem myję zęby.*

Jeśli materiał okazałby się zbyt prosty, można dodać słownictwo związane z częstotliwością (załącznik 9), które wprowadzamy układając chronologicznie kartoniki ze słowami od zawsze do nigdy, a następnie zadając kursantom pytania z wykorzystaniem poznanych na lekcji czasowników, np. *Jak często czytasz maile? – Rzadko czytam maile.*

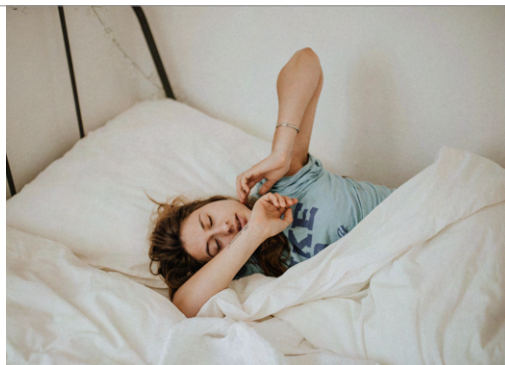
Jeśli materiału jest za dużo na jedną lekcję, można rozłożyć go na dwie, np.:

- wprowadzając czasowniki tylko w pierwszej osobie
- wprowadzając mniej czasowników
- wykorzystując tylko jeden tekst

Teksty mają sprawdzić rozumienie i wychwytywanie informacji, a nie znajomość słownictwa czy konstrukcji gramatycznych. Nie musisz tłumaczyć drobiazgowo każdego zdania, możesz skupić się na kilku zagadnieniach np. na podstawie pytań kursantek.

Dialog i tekst możesz wcześniej nagrać na telefonie i odtworzyć nagranie, by przećwiczyć rozumienie ze słuchu. Możesz też skorzystać z automatycznego odtwarzania tekstu.

budzę się

wstaję

ubieram się

jem śniadanie

piję kawę

pracuję

odpoczywam

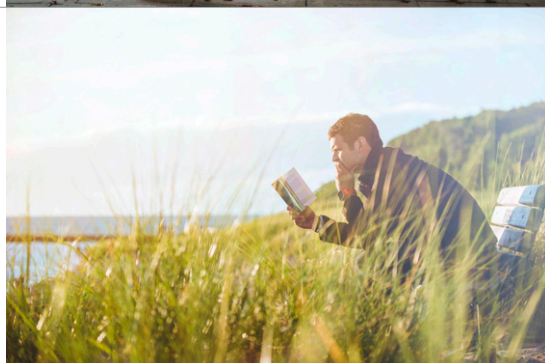
jem lunch/obiad

spaceruję

czytam książkę

telefonuję

uczę się polskiego

sprzątam

robię zakupy

gotuję

jem kolację

myję się

myję zęby

oglądam serial

idę spać

1. budzę się

A ☐

B ☐

C ☐

D ☐

2. wstaję

A ☐

B ☐

C ☐

D ☐

3. ubieram się

A ☐

B ☐

C ☐

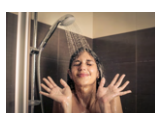

D ☐

4. jem śniadanie

A ☐

B ☐

C ☐

D ☐

5. piję kawę

A ☐

B ☐

C ☐

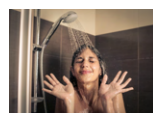

D ☐

6. pracuję

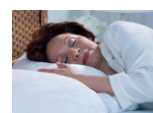
A ☐

B ☐

C ☐

D ☐

7. odpoczywam

A ☐

B ☐

C ☐

D ☐

8. jem lunch

A ☐

B ☐

C ☐

D ☐

9. spaceruję

A ☐

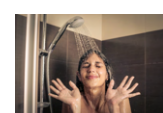
B ☐

C ☐

D ☐

10. czytam książkę

A ☐

B ☐

C ☐

D ☐

11. oglądam telewizję

A ☐

B ☐

C ☐

D ☐

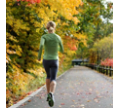

12. telefonuję

A ☐

B ☐

C ☐

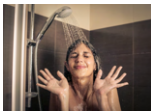

D ☐

13. biegam

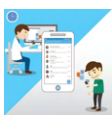
A ☐

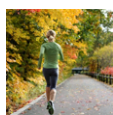
B ☐

C ☐

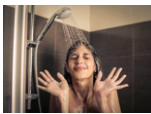

D ☐

14. uczę się polskiego

A ☐

B ☐

C ☐

D ☐

15. sprzątam

A ☐

B ☐

C ☐

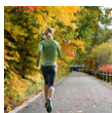

D ☐

16. robię zakupy

A ☐

B ☐

C ☐

D ☐

17. gotuję

A ☐

B ☐

C ☐

D ☐

18. jem kolację

A ☐

B ☐

C ☐

D ☐

19. myję się

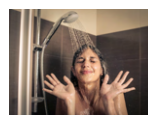
A ☐

B ☐

C ☐

D ☐

20. myję zęby

A ☐

B ☐

C ☐

D ☐

21. oglądam serial

A ☐

B ☐

C ☐

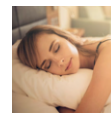

D ☐

22. idę spać

A ☐

B ☐

C ☐

D ☐

Załącznik 3

tydzień	Kiedy?
poniedziałek	w poniedziałek
wtorek	we wtorek
środa	w środę
czwartek	w czwartek
piątek	w piątek
sobota	w sobotę
niedziela	w niedzielę
weekend	w weekend

- Dzisiaj jest sobota.

Kiedy idziesz do kina? — Idę do kina **w sobotę**.

8. Kiedy idziesz do teatru? (piątek) Idę do teatru _____.
9. Kiedy idziesz na piknik do parku? (niedziela) Idę na piknik do parku _____.
10. Kiedy pracujesz? (poniedziałek) Pracuję _____.
11. Jaki jest dzisiaj dzień? (wtorek) Dzisiaj jest _____.
12. Kiedy dzieci idą do szkoły? (środa) Dzieci idą do szkoły _____.
13. Masz czas _____ (czwartek)? — Tak, oczywiście.
14. Kiedy jedziesz na lotnisko? (sobota) Jadę na lotnisko _____.
15. Kiedy masz lekcję polskiego? _____.

Załącznik 4

	 6:00	 12:00	 14:00	 20:00	 02:00
	rano	południe	popołudnie	wieczór	noc
Kiedy?	rano	w południe	po południu	wieczorem	w nocy

- Teraz jest wieczór.

Kiedy idziesz do klubu? — Do klubu idę **wieczorem**.

Kiedy jest konferencja? (środa, popołudnie) Konferencja jest **w środę po południu**.

1. Briefing jest _____. (czwartek, rano).
2. Spotkanie z szefem jest _____. (piątek, popołudnie)
3. Film jest _____. (niedziela, wieczór)
4. Lunch z Anią jest _____. (wtorek, południe)
5. Lekcja polskiego jest _____. (poniedziałek, po południu)
6. Robię zakupy _____. (czwartek, rano)
7. Mecz jest _____. (sobota, wieczór)
8. Idę do dentysty _____. (środa, rano)
9. Idę po dzieci do szkoły _____. (czwartek, popołudnie)

dzisiaj	jutro	pojutrze	za 3 dni	za tydzień	za miesiąc	za rok
----------------	-------	----------	----------	------------	------------	--------

Przeszłość

rok temu	miesiąc temu	tydzień temu	3 dni temu	przedwczoraj	wczoraj	dzisiaj
--------------------	------------------------	------------------------	-------------------	--------------	---------	----------------

Gry online:

<https://learningapps.org/watch?v=pfkfn0d520> (za rok — rok temu)

<https://learningapps.org/watch?v=po1gi462a20> (za rok — przedwczoraj)

<https://wordwall.net/play/3013/153/985> - od rok temu do za rok (time line)

Kalendarz

poniedziałek	wtorek	środa	czwartek	piątek	sobota	niedziela
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

Kalendarz online: <https://wordwall.net/play/14672/323/307>

18 = **dzisiaj**

25 = _____

11 = _____

17 = _____

16 = _____

20 = _____

19 = _____

4 = _____

15 = _____

21 = _____

Załącznik 6

Plany na weekend

Tomek: Cześć Ania! Jakie masz plany na weekend?

Ania: Cześć Tomek! W piątek wieczorem idę do pubu.

Tomek: Super! A w sobotę?

Ania: W sobotę w południe mam piknik w parku, a wieczorem idę do teatru.

Tomek: A w niedzielę masz czas?

Ania: W niedzielę rano idę na basen, ale potem mam wolny czas. Dlaczego?

Tomek: Ja też mam czas w niedzielę. Idziemy wieczorem do kina?

Ania: Idziemy na randkę?

Tomek: Tak! :) Idziemy na randkę. Do kina, a potem do restauracji.

Ania: Super!

1. Co robi Ania w piątek wieczorem?
2. Gdzie idą Ania i Tomek w niedzielę wieczorem?
3. A ty? Co robisz w weekend? (w piątek rano, w sobotę po południu po południu, w niedzielę wieczorem)

Mówi Ania:

Zwykle wstaję wcześnie rano. Najpierw piję kawę z mlekiem, a potem myję się. Ubieram się, robię makijaż, a potem jem lekkie śniadanie: płatki, jogurt albo kanapkę.

Potem idę do pracy, do biura w centrum. Zwykle jestem bardzo zajęta: piszę maile, telefonuję do klientów, rozmawiam z szefem. W południe jem lunch w restauracji. Jem sałatkę albo zupę i rozmawiam z kolegami. Po południu znowu pracuję, potem mam przerwę na kawę. Po południu robię też zakupy i idę do domu. W domu zwykle trochę sprzątam albo gotuję, potem dzwonię do mamy albo do brata. Od czasu do czasu rozmawiam na Skypie z koleżanką albo oglądam zdjęcia na Instagramie. Kiedy jest ładna pogoda spaceruję w parku.

Wieczorem najpierw jem kolację, a potem czytam książkę. Czasami wieczorem idę na randkę z Tomkiem - do baru albo do kina. W nocy najpierw oglądam ulubiony serial, a potem idę spać.

A ty?

- Co robisz zwykle rano najpierw a co potem?
- Co robisz najpierw wieczorem?
- W sobotę rano najpierw pijesz kawę czy najpierw ubierasz się?

Załącznik 8

	rano	przed połud- niem	w południe	po południu	wieczorem	w nocy
poniedziałek			joga		lekcja	
wtorek						
środa						
czwartek				dentysta		
piątek					kino	
sobota						
niedziela				muzeum		

	rano	przed połud- niem	w południe	po południu	wieczorem	w nocy
poniedziałek	8:00-12:00 spotkanie z szefem				lekcja	
wtorek					trening	
środa	spotkanie			zakupy w centrum		
czwartek	spotkanie z klientem		fryzjer			
piątek						
sobota	zakupy				serial	
niedziela			piknik w parku			

Załącznik 9

Często w weekend...	Rzadko przed południem...	Zawsze wieczorem...
Nigdy rano...	Od czasu do czasu po południu...	Zwykle w południe...
Codziennie wieczorem...	Bardzo rzadko w nocy...	Prawie nigdy rano...
Często po południu...	Codziennie rano...	Często w weekend...
Czasami przed południem...	Nigdy wieczorem...	Często w południe...
Zawsze w weekend...	Rzadko rano...	Bardzo często przed południem...

Jak jeździsz do pracy?

Poniższy scenariusz przedstawia alternatywę lub uzupełnienie lekcji o środkach transportu i uwzględnia zagadnienia ważne dla mieszkanek Warszawy. Materiał będzie prawdopodobnie znacznie prostszy dla osób, które mieszkają w Warszawie od dawna. W innym przypadku należy ograniczyć liczbę nowych słów, np. poprzez zapisywanie tylko tych nazw własnych, które są ważne z perspektywy konkretnej kursantki.

Sytuacja komunikacyjna i zagadnienia: opowiadanie o swojej okolicy i drodze na zajęcia, nazwy dzielnic i głównych ulic w Warszawie, dodatkowo kierunki geograficzne.

Zakres gramatyczny: odmiana czasowników *jeździć* i *chodzić* w czasie teraźniejszym w pierwszej, drugiej i trzeciej osobie liczby pojedynczej.

Czas trwania: 45 minut indywidualnie/60 minut grupowo

WSTĘP

Zapytaj kursantki, z czym kojarzy im się słowo **Warszawa**. Zadaj pytania pomocnicze o miejsca w Warszawie, jak np. Pałac Kultury czy Dworzec Centralny. Jeśli podejrzewasz, że kursantki mogą znać nazwy niewielu miejsc, przygotuj wcześniej serię ilustracji z prostymi podpisami.

Z podanych słów wyróżnij i omów najważniejsze, czyli nazwy charakterystycznych obiektów i miejsc, nazwy ulic, przystanków i stacji metra. Oprócz ważnych słów wymienionych przez kursantki, wprowadź słowa *dzielnica*, *stacja*, *przystanek*.

Jeśli temat nie stanowi dużego wyzwania, możesz również wprowadzić kierunki geograficzne (w formach: *północ* oraz *na północy* Polski/Warszawy).

KONWERSACJA

1. W tej części zaprezentuj kursantkom mapę Warszawy (załącznik 1) i wspólnie przeczytajcie nazwy dzielnic z tabeli poniżej. Następnie wskaż miejsce na mapie i powiedz: *Mieszkam tutaj. Moja dzielnica to... A twoja?*

2. Następnie zadaj pytania o miejsca, które pojawiły się we wstępie, aby uzyskać odpowiedzi typu: *Ulica Marszałkowska to Śródmieście. Metro Natolin to Ursynów.*

Lista dzielnic jest długa i na tym poziomie językowym to duże wyzwanie, żeby zapamiętać je wszystkie. Możemy ograniczyć ten zbiór do dzielnic, które są ważne dla kursantek (zwykle dzielnice zamieszkania i miejsca pracy). W zależności od możliwości grupy, wprowadź nazwy dzielnic w miejscowniku: Ursynów – na Ursynowie, Praga – na Pradze, żeby ułożyć wyrażenie *Mieszkam na/w...*

JEŹDŹE/CHODŹE...

1. Zaprezentuj tabelkę z załącznika 2, w której prezentowane są środki codziennego transportu.
2. Następnie przeczytajcie dialog z załącznika 3.
3. Poproś kursantki, aby odmieniły czasowniki *jeździć* i *chodzić* w czasie teraźniejszym w pierwszej, drugiej i trzeciej osobie liczby pojedynczej i uzupełniły go pisemnie w tabelce.

4. Następnie **zapytaj kursantki, w jaki sposób one docierają do pracy, szkoły lub na zajęcia.**

5. Przeczytajcie dialog z załącznika 4.

Dodatkowo możesz zaproponować ćwiczenie polegające na ułożeniu analogicznych dialogów w innych środkach transportu.

Osobom na wyższym poziomie zaawansowania może również zaproponować inne przydatne słowa lub wyrażenia jak np., jak *tłok*, *zatłoczony*, *godziny szczytu*, *spóźnienie/opóźnienie*, *przystanek na żądanie*.

Podczas omawiania czasowników ruchu mogą pojawić się pytania o różnice między słowami *jechać* i *jeździć* lub *iść* i *chodzić*. Czasowniki ruchu mają wspólną cechę w postaci trzeciej (obok dokonanej i niedokonanej) formy: iteratywnej, czyli wyrażającej powtarzalność, częstotliwość. Na tym etapie nauki możemy wytłumaczyć to w prosty sposób: *Teraz idę. Zawsze chodzę. Teraz jadę. Zawsze jeżdżę.*

Osobom słowiańskim warto zwrócić uwagę, że w mowie potocznej mogą usłyszeć również zdanie *Zawsze jadę autobusem, ale dzisiaj jadę rowerem.*, ale poprawnie powinniśmy je powiedzieć z użyciem czasownika *jeżdżę*.

Osobom, dla których temat był raczej utrwaleniem i uporządkowaniem wiedzy, zaproponuj ćwiczenie, w którym muszą określić, w jakich środkach transportu miejskiego pojawiają się te komunikaty:

– *Przystanek na żądanie.*

– *Następna stacja: Ratusz-Arsenał.*

– *Przesiadka do pociągów podmiejskich i dalekobieżnych.*

– *Proszę odsunąć się od krawędzi peronu.*

– *Planowy odjazd o godzinie...*

Komunikaty dźwiękowe metra są dostępne do odsłuchania pod adresem: <https://metro.waw.pl/strefa-pasazera/komunikaty-dzwiekowe/>.

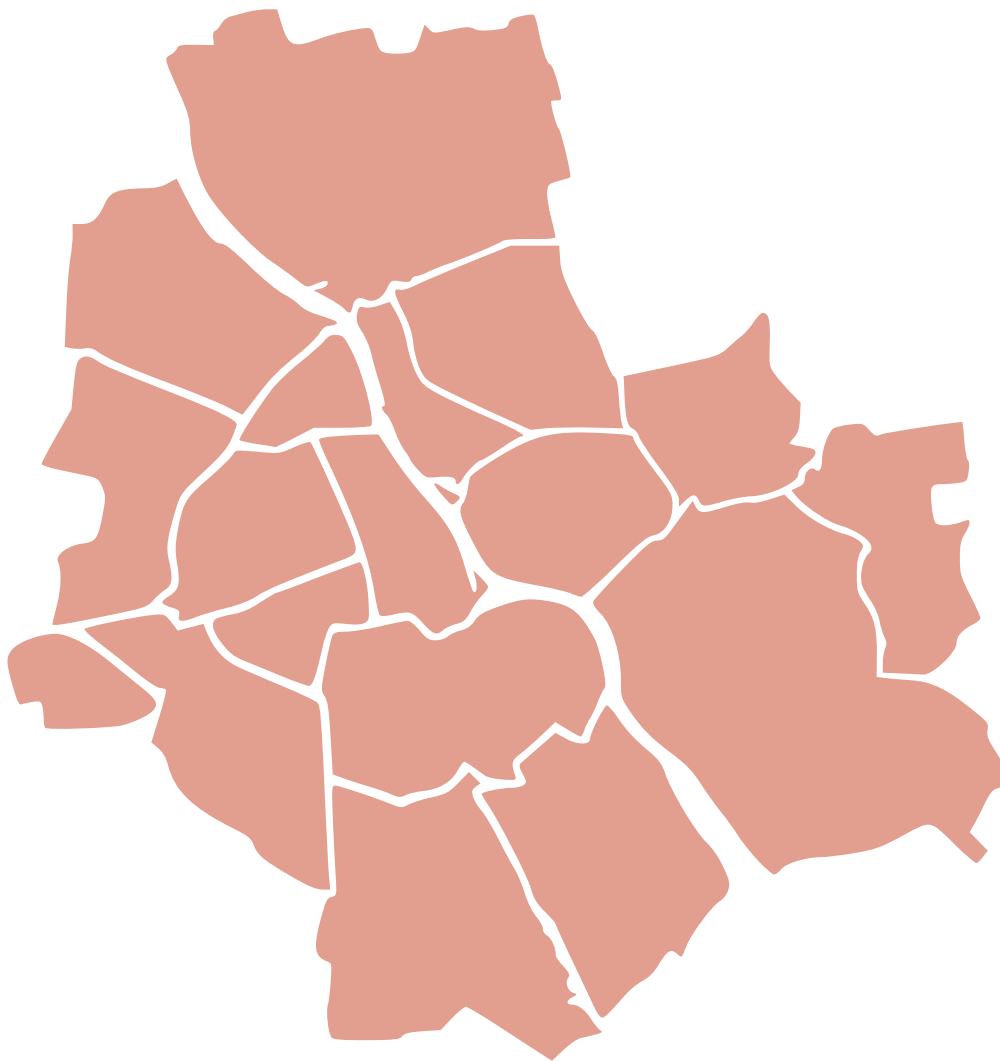
Takie ćwiczenie ma dodatkową zaletę w postaci oswojenia praktycznego wykorzystywania zdobytej na lekcji wiedzy.

PODSUMOWANIE

Zapytaj o najtrudniejsze słowa, które pojawiły się na tej lekcji i spróbujcie ułożyć z nimi zdania. Możesz też zadać serię pytań typu *Gdzie jest Dworzec Centralny? Jak jeździsz na Centralny?*

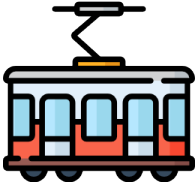
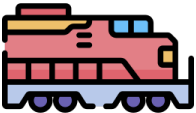
PRACA SAMODZIELNA

W pracy z grupą niesłowiańską skup się na ćwiczeniu słów i wyrażeń, które pojawiły się na lekcji, np. za pomocą ćwiczenia, w którym trzeba uzupełnić brakujące słowa w zdaniach.

Bemowo	Praga Północ	Ursus	Włochy
Białołęka	Praga Południe	Ursynów	Wola
Bielany	Rembertów	Wawer	Żoliborz
Mokotów	Śródmieście	Wesoła	
Ochota	Targówek	Wilanów	

Załącznik 2

			
Autobus	Tramwaj	Metro	Pociąg
Jeżdżę autobusem	Jeżdżę tramwajem	Jeżdżę metrem	Jeżdżę pociągiem
			
Rower	Samochód	Pieszo	
Jeżdżę rowerem	Jeżdżę samochodem	Chodzę pieszo	

Załącznik 3

Anna: Cześć, Marek! Jak jeździsz do pracy?

Marek: Cześć, Anna! Ja jeżdżę autobusem. A ty?

Anna: Ja jeżdżę tramwajem. A Kasia?

Kasia: Cześć! Ja chodzę pieszo. Mieszkam blisko.

Anna: To super! Ja mieszkam daleko, więc jeżdżę tramwajem.

Marek: Ja też mam daleko, dlatego jeżdżę autobusem, a czasami jeżdżę samochodem.

Kasia: Może chcecie jeździć rowerem? Tak jest zdrowo!

	<i>jeździć</i>	<i>chodzić</i>
ja	jeżdżę	chodzę
ty	_____	chodz isz
on, ona, ono pan, pani	jeździ	_____

Załącznik 4

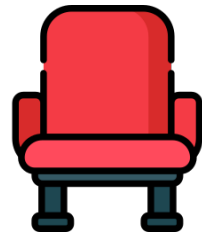
Pani Marzena: Dzień dobry, czy mogę tu usiąść?

Pani Justyna: Przepraszam, nie słyszę. Mam słuchawki.

Pani Marzena: Czy mogę tu usiąść? Czy to miejsce jest wolne?

Pani Justyna: Tak, tak, proszę.

Pani Marzena: Dziękuję. Czy ten autobus zawsze jeździ tak wolno?

Pani Justyna: Nie, ale teraz jest duży korek.

Pani Marzena: Ech, nie lubię jeździć autobusem.

Wiesz, że go znam?

Ten scenariusz skonstruowany jest na potrzeby kursantek słowiańskich, które mają trudności z rozróżnieniem czasowników *znać* i *wiedzieć*. W języku polskim ich użycie regulowane jest zasadami, które dla osób posługujących się innymi językami słowiańskimi mogą być nieintuicyjne i trudne. Prezentowane tu ćwiczenia mogą stanowić uzupełnienie materiałów z podręcznika lub samodzielnej lekcji.

Poniższe materiały można wykorzystać również w pracy z kursantkami niesłowiańskimi. W takiej sytuacji polecamy jednak rozdzielić je na dwie części: lekcję z czasownikiem *znać* oraz lekcję z czasownikiem *wiedzieć* i podczas tej drugiej zwrócić uwagę na różnice w zastosowaniu.

Sytuacja komunikacyjna i zagadnienia: zadawanie pytań i udzielanie odpowiedzi w kontekście znanych osób i miejsc. Wypowiadanie się na temat posiadanych informacji.

Zakres gramatyczny: odmiana czasowników *znać* i *wiedzieć* w czasie teraźniejszym w liczbie pojedynczej i mnogiej, odmiana zaimków osobowych w bierniku w konstrukcji *znać + kogo?*

Czas trwania: 60 minut indywidualnie/90 minut grupowo

WPROWADZENIE

Wprowadź odmianę przez osoby czasownika *znać* w czasie teraźniejszym (załącznik 1) zwracając uwagę na charakterystyczne końcówki tej koniugacji (*-m/-sz*).

Poproś kursantki, żeby spróbowały wymienić inne czasowniki, które odmieniają się podobnie. Wspólnie odmieńcie kilka z nich (np. *mieszkam, czytam, kocham, umiem, gram, mam* itd.)

ĆWICZENIA – ZNAĆ

1. **Wprowadź i przećwicz użycie czasownika *znać* za pomocą tabelki i dialogu z załączników 2 i 3.** Na tym etapie ważne są zmieniające się końcówki w rodzaju żeńskim, a także w rodzaju męskim, kiedy mówimy o osobie lub zwierzęciu. W dialogu uzupełnijcie brakujące formy czasownika *znać* według odpowiedzi z nawiasu.
2. **Przećwicz odmianę rzeczowników, przymiotników i zaimków osobowych w**

bierniku i dopełniaczu przy okazji konstrukcji *znam* i *nie znam*. Omów różnice w rodzaju żeńskim i nijakim (załączniki 4, 5 i 6)

QUIZ

Przygotuj kilka ilustracji znanych osób lub postaci fikcyjnych. Postaraj się unikać osób związanych z polityką lub kontrowersyjnych postaci fikcyjnych. Jeśli kursantki mają dzieci, dobrym pomysłem może być zapytanie o postacie z popularnych animacji dla dzieci.

Przećwicz zaimki pytające: *Kto ją/go zna? Kto je/ich zna?*

ĆWICZENIA – WIEDZIEĆ

1. **Wprowadź i przećwicz odmianę czasownika *wiedzieć*.** Wykorzystaj tabelkę i ćwiczenia z załącznika 7. Zwróć uwagę na charakterystyczną konstrukcję zdania z tym czasownikiem.
2. **Przećwicz konstrukcję zdań z *wiem* i *nie wiem*, czy według wzoru w załączniku 8.**

3. Na wyższych poziomach zaawansowania możecie dodatkowo **przećwiczyć transformacje zdań** ze *znać* na *wiedzieć* i z *umieć* na *wiedzieć* za pomocą ćwiczenia z załącznika 9. Takie ćwiczenie pomaga wyczuć różnicę w użyciu tych czasowników. Te transformacje są również bardzo częstym zadaniem egzaminacyjnym.
4. Dodatkowo, możesz zaproponować kursantom, aby dokonały transformacji z czasownikami *umieć* i *potrafić*.

PODSUMOWANIE

Przeczytaj głośno wiersz Danuty Wawiłow *Nie wiem kto* (załącznik 10). Następnie rozdaj tekst z załącznika 11 i poproś o uzupełnienie luk. Wiersz pomaga zautomatyzować użycie czasownika *wiedzieć*.

PRACA SAMODZIELNA

Poproś o uzupełnienie komiksów (załącznik 12) dialogami z użyciem omawianych czasowników i zaimków osobowych.

Załącznik 1

znać			
ja	znam	my	znamy
ty	znasz	wy	znacie
on, ona, ono	zna	oni, one	znają
pan, pani		państwo	

ten (obiekt)

ten (osoba)

ta (obiekt/osoba)

to (obiekt/osoba)

To jest...

stary Kraków

nowy szef

Warszawa

nowe biuro

dobra aktorka

małe dziecko

Warszawę

nowe biuro

Znam...

stary Kraków

nowego szefa

dobrą aktorkę

małe dziecko

Załącznik 2

Ania: Cześć Karolina! Masz czas na kawę?

Karolina: Hej! Tak, jasne. Co słychać?

Ania: W porządku, nic nowego. A co u ciebie?

Karolina: Może być. Moja praca jest trochę nudna. Tylko raporty i maile. Nie mam kontaktu z klientami.

Ania: Moja praca też nie jest bardzo ciekawa. Ale teraz w naszej firmie jest nowy pracownik. Może go _____ (ty)? On jest z Wrocławia, ty też jesteś z Wrocławia. Może studiowaliście razem?

Karolina: Może... Jak on się nazywa?

Ania: Adam Słowacki. Jest bardzo wysoki, przystojny, ma ciemne włosy i ładny uśmiech.

Karolina: Adam! Tak, _____ (ja) go! Adam jest bardzo pracowity i świetnie _____ (on) język niemiecki.

Ania: Wiem. Wszyscy w firmie już go _____ (oni) i lubią, bo on jest bardzo towarzyski, inteligentny i... atrakcyjny.

Karolina: Ha, ha! Tak. I ma bardzo atrakcyjną żonę!

Ania: Ojej... Nie wiedziałam, że ma żonę... _____ (ty) ją?

Karolina: _____ (ja) ją bardzo dobrze - to moja koleżanka ze szkoły.

Załącznik 3

• **Proszę uzupełnić zdania czasownikiem *znać*:**

1. Czy (wy) _____ program szkolenia?
2. Czy Kamil _____ numer telefonu do biura?
3. Mam nadzieję, że (ty) _____ adres tej restauracji.
4. Ja nie _____ francuskiego, a ty?
5. Oni dobrze _____ panią Małgorzatę.
6. Artur bardzo dobrze _____ Kraków, studiował tam pięć lat.
7. My _____ dobrą restaurację japońską w Warszawie.
8. Janek _____ swojego sąsiada już 15 lat.
9. Karolina _____ i lubi Anię - pracują razem w drogerii.
10. One nie _____ dobrze Warszawy.
11. Pan Marian dobrze _____ ceny mąki i chleba, bo pracuje w piekarni.
12. _____ (ty) prognozę pogody na jutro?

Załącznik 4

• Konstrukcja: *znać + kogo? co?*

Znacie ten nowy bar w centrum? (obiekt)

Znamy dobrą restaurację w Warszawie. (obiekt)

Oni znają profesjonalne biuro nieruchomości. (obiekt)

Znasz Michała? (osoba)

Ona zna Karolinę. (osoba)

Ta nauczycielka zna każde dziecko w szkole. (osoba)

1. Marcin zna bardzo _____ (interesująca historia).
2. Znam _____ (nowy menadżer) tej firmy.
3. Czy znasz _____ (nowe hasło) do laptopa?
4. Mój kolega bardzo dobrze zna _____ (stare miasto).
5. Mam nadzieję, że świetnie znasz _____ (ulica Koszykowa).
6. Oni znają _____ (ta polska aktorka).
7. Czy nowy asystent zna _____ (dyrektor generalny)?
8. Czy oni znają _____ (Michał Wiśniewski)?
9. One znają _____ (Katarzyna Nosowska).
10. Czy już znacie _____ (nasza nowa koncepcja)?
11. Czy znasz _____ (nasza prezentacja)?

Załącznik 5

- Zwróć uwagę na zaimki w dialogu Ani i Karoliny:

- Znasz **go**?

- Nie, nie znam **go**!

osoba	znać	nie znać
ja	mnie	mnie
ty	cię	cię
on	go	go
ona	ją	jej
ono	je	go
my	nas	nas
wy	was	was
oni	ich	ich
one	je	ich

osoba: Znasz nowego szefa? - Tak, znam go. / Nie, nie znam go.

obiekt: Znasz ten sklep? - Tak, znam go. / Nie, nie znam go.

osoba: Znasz panią Martę? Tak, znam ją. / - Nie, nie znam jej.

obiekt: Znasz tę starą kawiarnię? - Tak, znam ją. / - Nie, nie znam jej.

osoba: Znasz to dziecko? - Tak, znam je. / Nie, nie znam go.

obiekt: Znasz nasze nowe biuro? - Tak, znam je. / Nie, nie znam go.

Załącznik 6

• Proszę przeczytać dialogi.

- Chcesz kawę?
- Znasz **mnie**, nigdy nie piję kawy po południu. (ja)
- Kto to jest? Znasz **ją**? (ona)
- Tak, to siostra Krystiana.
- Znasz nowego nauczyciela polskiego?
- Nie, nie znam **go**. (on)

• Analogicznie działa konstrukcja z: *rozumieć, lubić, kochać*.

- Jestem bardzo zmęczona, pracowałam w sobotę i w niedzielę.
- Rozumiem **cię** (ty), też czasami pracuję w weekendy.
- Lubisz Mateusza?
- Nie lubię **go** (on), to bardzo arogancki człowiek.

• Proszę uzupełnić zdania.

1. Przyszła Marta. Znaie _____ (ona)?
2. Cześć, jestem Marta. Nie znacie _____ (ja), jestem nową lektorką.
3. Dlaczego jesteś zdenerwowany, nie rozumiem _____ (ty)!
4. To jest Paul. Paul słabo mówi po polsku. Nie rozumiem _____ (on).
5. Babcia gotowała całe popołudnie. Teraz odpoczywa - rozumiem _____(ona).
6. Jesteście super! Bardzo _____ (wy) lubimy.
7. Znasz te dziewczyny? Nie, nie znam _____ (one).
8. Adam i Ola pracują tu od wczoraj, nie znamy _____ (oni) dobrze.
9. Koty to moja pasja, kocham _____ (one)!
10. Rafał i Przemek są bardzo niemili - nie lubimy _____ (oni).
11. - Roman, kochasz _____ (ja)? - Oczywiście! Bardzo _____ (ty) kocham!
12. Kamila i Emila są bardzo zmęczone. Miały bardzo pracowity tydzień - rozumiem _____ (one).

Załącznik 7

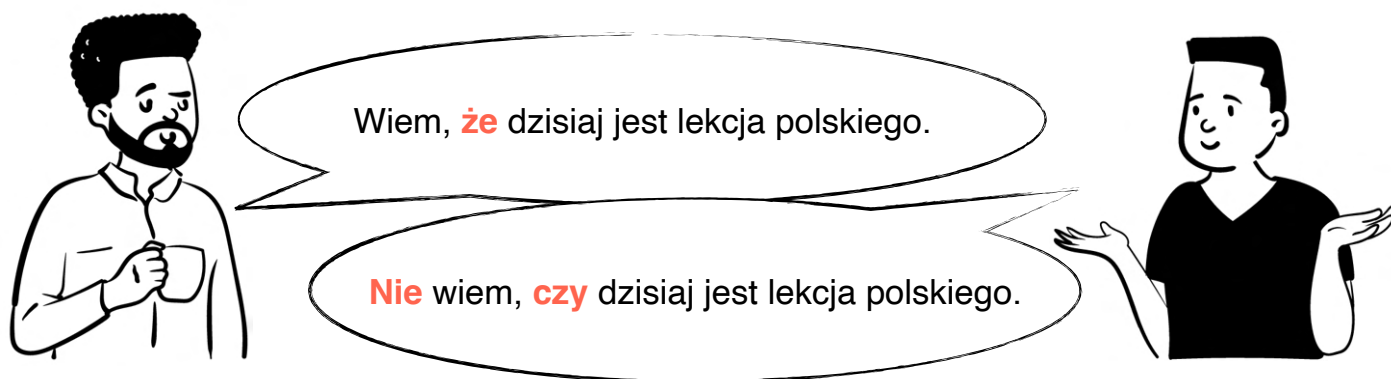
wiedzieć			
ja	wiem	my	wiemy
ty	wiesz	wy	wiecie
on, ona, ono pan, pani	wie	oni, one państwo	wiedzą

- Wiesz, **że** Kraków był stolicą Polski?
- Wiecie, **gdzie** jest Pałac Kultury i Nauki?
- Wiesz, **ile** kosztuje bilet do kina?
- Wiesz, **o której** godzinie jest pociąg do Wrocławia?

1. _____ (ja), **gdzie** jest Warszawa, ale nie _____, **gdzie** jest Poznań.
2. Czy _____ (wy), **kiedy** będzie obiad?
3. Oni _____, **czyj** jest ten samochód.
4. Dzisiaj jest chłodno. _____ (ty), **ile** jest stopni?
5. _____ (ty), **kiedy** dzieci w Polsce mają wakacje?
6. Ona nie _____, **gdzie** są klucze od biura.
7. Nie _____ (my), **jak długo** leci samolot z Warszawy do Madrytu.
8. _____ (wy), **ile** kosztuje kawa w kawiarni w centrum?
9. _____ (ja), **że** Ankara jest stolicą Turcji.
10. One nie _____, **dlaczego** nie ma dzisiaj lekcji.
11. Paweł _____, **co** lubi jeść jego żona.
12. My _____, **kto** jest prezydentem Polski.
13. Ania _____, **jak** ugotować żurek.
14. _____ (ty), **o której** jest pociąg do Gdańska?

1. Wiem, gdzie _____
2. Wiem, kto _____
3. Wiem, co _____
4. Wiem, jak _____
5. Wiem, o której _____
6. Wiem, jak długo _____
7. Wiem, co lubi _____
8. Wiem, dlaczego _____
9. Wiem, czyja jest _____
10. Wiem, czyje są te _____

Załącznik 8

1. Wiem, że dzisiaj będzie ciepło. - Nie wiem, czy dzisiaj będzie ciepło.
2. Wiem, że Ania jest miła. - _____
3. Wiemy, że jutro mamy czas. - _____
4. Wiem, że oni tutaj pracują. - _____
5. Wiem, że Ala jest siostrą Arka. - _____
6. Wiemy, że ta kelnerka jest sympatyczna. - _____
7. Wiem, że jego kolega jest pracowity. - _____
8. Wiem, że one jadą na wakacje. - _____
9. Wiem, że Wielkanoc jest wiosną. - _____
10. Wiemy, że polska gramatyka jest trudna. - _____

11. Wiemy, że Aneta i Tomek mieszkają w centrum. - _____
12. Oni wiedzą, że to jest dobra oferta. - _____
13. Ona wie, że pracuje w ten weekend. - _____
14. Olek wie, że będzie zajęty we wtorek. - _____

Załącznik 9

Znam adres Jarka. = **Wiem**, jaki jest adres Jarka. / **Wiem**, gdzie mieszka Jarek.

1. Znaście numer telefonu Ani? = (jaki) _____
2. Magda zna wynik testu. = (jaki) _____
3. Oni znają reguły gry w szachy. = (jakie) _____
4. Znam lokalizację tego supermarketu. = (gdzie) _____
5. Znasz dobre tabletki na ból głowy? = (jakie) _____
6. Czy znacie historię tego miasta. = (jaka) _____
7. Ona zna termin wizyty u lekarza. = (kiedy) _____
8. Znasz cenę tego samochodu? = (ile) _____
9. Ola zna mojego nowego szefa. = (kto) _____
10. My nie znamy programu wycieczki. = (jaki) _____
11. Czy znasz dobrą cukiernię? = (gdzie) _____
12. Mój kuzyn zna moją przyjaciółkę. = (kto) _____
13. Oni znają godzinę odjazdu pociągu. = (o której) _____
14. Znasz drogę do muzeum? = (jak) _____
15. Nie znamy prognozy pogody na jutro. (jaka) _____

Umiem pływać. = **Potrafię** pływać.

Umiesz/Potrafisz gotować bigos? = **Wiesz, jak** gotować bigos?

1. Ala potrafi grać na gitarze. = Ala wie, jak _____
2. Umiem projektować strony internetowe. = _____
3. Paweł potrafi tańczyć tango. = _____
4. Moja ciocia umie gotować pyszne pierogi. = _____
5. Oni potrafią planować budżet. = _____
6. My nie umiemy jeździć na hulajnodze. = _____

Danuta Wawiłow

Nie Wiem Kto

Pewnego razu Nie Wiem Kto
raniutko wstał z pościeli,
na głowę włożył Nie Wiem Co,
na nogi włożył Nie Wiem Co,
do torby włożył Nie Wiem Co -
i tyle go widzieli!

I wcale mu nie było źle,
gdy się tak włóczył Nie Wiem Gdzie
na słońcu, w deszczu, w cieniu -
obiady jadał albo nie,
odpocząć siadał albo nie
i wcale tym nie martwił się,
i grywał na grzebieniu...

I od tej pory Nie Wiem Jak
odnaleźć go na świecie...
I nie wie ryba ani rak,
i nie wie zwierzę ani ptak,
i pewnie wy nie wiecie!

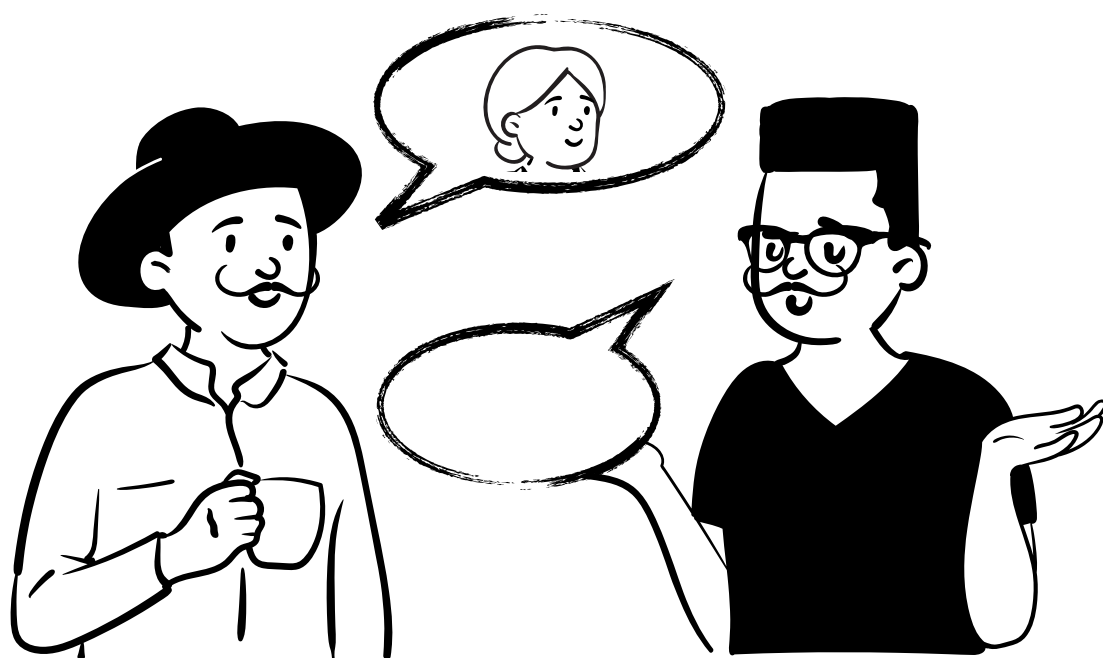
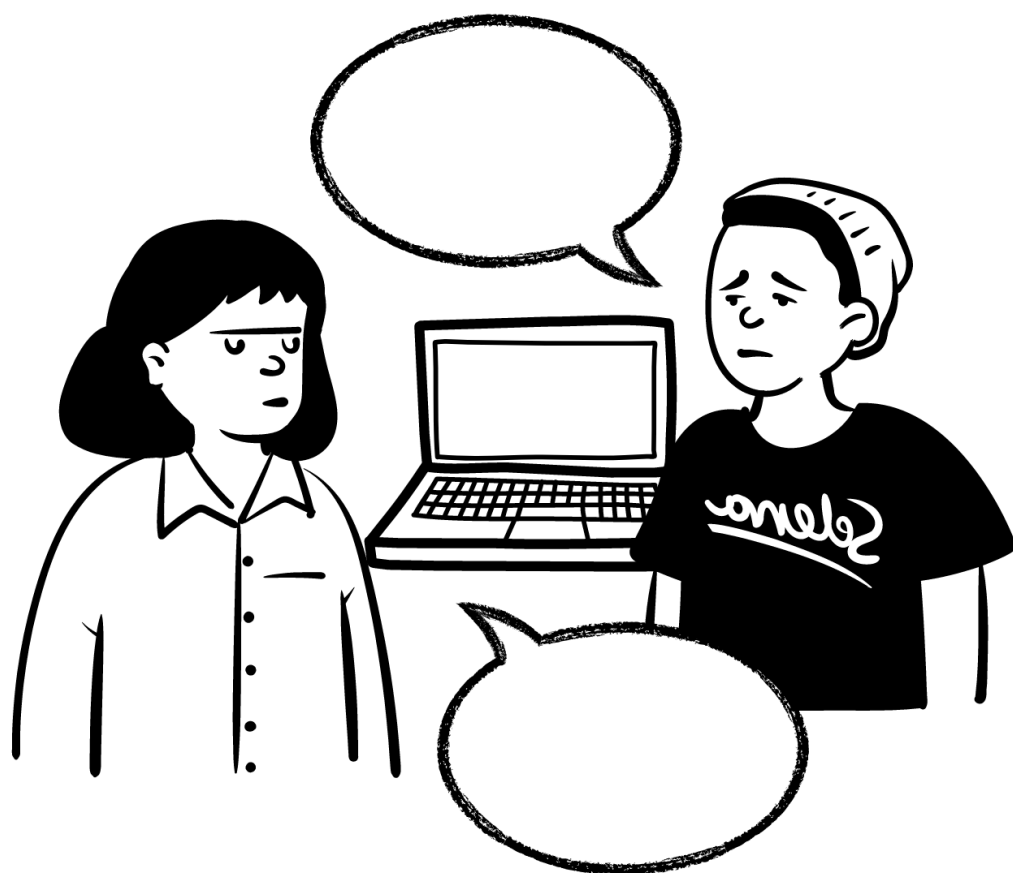
Danuta Wawiłow

Nie Wiem Kto

Pewnego razu Nie Wiem, ____
raniutko wstał z pościeli,
na głowę włożył Nie Wiem, ____,
na nogi włożył Nie Wiem, ____,
do torby włożył Nie Wiem, ____ -
i tyle go widzieli!

I wcale mu nie było źle,
gdy się tak włóczył Nie Wiem, ____
na słońcu, w deszczu, w cieniu -
obiady jadał albo nie,
odpocząć siadał albo nie
i wcale tym nie martwił się,
i grywał na grzebieniu...

I od tej pory Nie Wiem, ____
odnaleźć go na świecie...
I nie ____ ryba ani rak,
i nie ____ zwierzę ani ptak,
i pewnie wy nie ____!

Przed Wielkanocą myję okna

Ten scenariusz stanowi uzupełnienie obecnych w podręcznikach lekcji o Wielkanocy i rozbudowanie tematu porządków świątecznych. Można zrealizować go również osobno, np. jako kontynuację lekcji o mieszkaniu, lub, w przypadku grup słowiańskich, lekcji o rutynie dnia.

Sytuacja komunikacyjna i zagadnienia: planowanie porządków domowych

Zakres gramatyczny: rzeczowniki odczasownikowe

Czas trwania: 45 minut indywidualnie/60 minut grupowo

WPROWADZENIE

Sprawdź lub wprowadź słownictwo związane z domowymi porządkami. Możesz użyć ilustracji lub np. quizu na [Wordwall](#).

ĆWICZENIA

1. **Zaproponuj pracę na podstawie wyników ankiety** dotyczącej wiosennych porządków (załącznik 1). Ankietowani odpowiedzieli na pytanie *Jakie porządki planuje pan/pani w tym roku?* Kursantki nie muszą rozumieć wszystkich słów: powinny skupić się na nowych słowach (rzeczownikach odczasownikowych), aby zrozumieć tekst na tyle, by móc odpowiedzieć na te pytania:

- *Jakie porządki są dla Polaków najważniejsze?*
- *Kto częściej robi porządki, kobiety czy mężczyźni?*
- *Jakie porządki robią częściej mężczyźni?*
- *Kto najczęściej deklaruje, że nie robi porządków?*

2. **Przećwicz tworzenie rzeczowników odczasownikowych** i użycie ich w kontekście tematu lekcji (załącznik 2). Ćwiczenie 1 polega na zamianie słów według wzoru, a następnie wykorzystaniu ich w tekście z lukami poniżej. Do ćwiczenia możecie dodać inne czasowniki i

przetransformować je analogicznie do przedstawionych.

3. **Zaproponuj, by kursantki zadały sobie w parach kilka pytań** na temat wiosennych porządków:

- *Czy robisz wiosenne porządki?*
- *Czy lubisz sprzątać?*
- *Jakie porządki lubisz?*
- *Co robisz w domu regularnie?*
- *Czego nigdy nie robisz w domu?*
- *Czy umyłeś/umyłaś już okna?*

4. **Zaproponuj kursantom, aby przeczytały po kolei fragmenty tekstu z załącznika 3 o porządkach w mieszkaniu studenckim.** Sprawdź rozumienie tekstu za pomocą pytań prawda/fałsz.

5. **Poproś kursantki o wskazanie, czy w mieszkaniu studentów znajdują się poniższe sprzęty:**

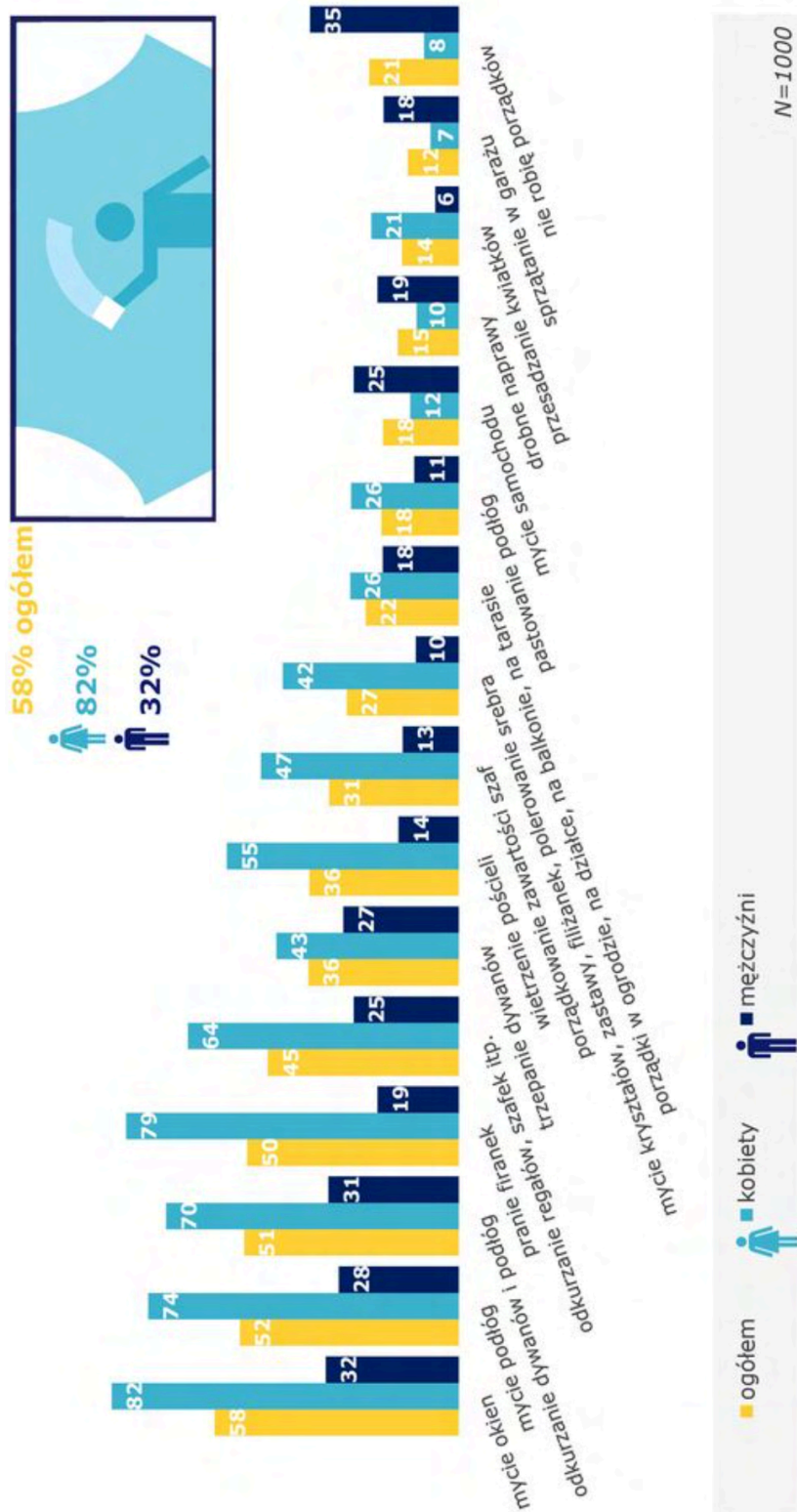
pralka, suszarka, toster, Kuchenka, mikrofalówka, zmywarka, ekspres do kawy, odkurzacz, mikser, żelazko, lodówka

PODSUMOWANIE

W dodatkowym ćwiczeniu **sprawdź znajomość słownictwa** związanego ze sprzętami AGD. Możesz wykorzystać [fiszek Quizlet](#).

PRACA SAMODZIELNA

Zaproponuj napisanie kilku zdań na temat obowiązków domowych. *Co lubisz, a czego nie lubisz robić w domu. Dlaczego?*

Wiosenny festiwal sprzątania

TNS

© TNS Marzec 2015

K.026/15

4

Załącznik 2

Lubię prasować, ale nie cierpię prac! = Lubię prasowanie, ale nie cierpię prania!

prasować — prasowanie

prać — pranie

sprzątać —

odkurzać —

zamiatać —

wycierać —

porządkować —

wynosić śmieci —

myć —

Lubię _____, _____, _____ i _____.

_____ jest nudne, ale konieczne.

Moje obowiązki w domu to: _____

Czy lubicie _____? Dlaczego?

Załącznik 3

Mam na imię Alina i jestem studentką. Mieszkam w Warszawie. Razem z kolegą i koleżanką ze studiów **wynajmujemy mieszkanie** na Pradze. Wszyscy **dbamy o** nasze mieszkanie, dlatego zawsze jest czyste. Mateusz lubi odkurzać i dwa razy w tygodniu odkurza całe mieszkanie. Ja i Kasia odkurzamy tylko w swoich pokojach. Ja **wszędzie** wycieram kurze.

Kasia lubi prasować - mówi, że to relaksujące. Prasuje zwykle raz w tygodniu. Ja **nie cierpię** prasować, dlatego od czasu do czasu Kasia prasuje moje ubrania, wtedy ja gotuję coś na kolację.

Bardzo lubię gotować, ale nie lubię zmywać. Na szczęście Mateusz lubi zmywać, więc nie ma problemu, ale w moim własnym mieszkaniu **będę mieć** zmywarkę.

Po kolacji zwykle **wszyscy** sprzątamy w kuchni. Ja od czasu do czasu myję też stół, kuchenkę i mikrofalówkę, bo w kuchni jest często bardzo brudno.

Raz w tygodniu jedna osoba myje podłogę i wynosi śmieci. Wszyscy robimy pranie w środę, bo wtedy mamy trochę wolnego czasu. Nasza pralka jest już stara, ale dobrze pierze.

W każdy piątek ktoś sprząta łazienkę. Trzeba myć prysznic, umywalkę i oczywiście ubikację (toaletę). Zwykle na początku miesiąca robimy grafik sprzątania łazienki, bo nikt nie lubi tego robić.

Wiosną okna są bardzo brudne i trzeba je umyć. Mycie okien na wiosnę to taka polska tradycja. Zwykle robi to Kasia, ale ja czasami pomagam. Nie mamy firanek, więc nie musimy ich prać.

Na wiosnę ja i Kasia robimy też porządek w szafie i w szafkach w kuchni. Mateusz uważa, że to bez sensu.

Ja też nie lubię sprzątać, ale to miło, kiedy w mieszkaniu jest czysto. Sprzątanie nie jest takie złe, kiedy wszyscy pracują razem.

Prawda czy fałsz?

1. Studenci robią pranie w środy. P / F
2. Alina nie lubi gotować. P / F
3. Mateusz wynosi śmieci dwa razy w tygodniu. P / F
4. Kasia lubi prasować. P / F
5. Mateusz lubi odkurzać i zmywać. P / F
6. Studenci sprzątają łazienkę dwa razy w tygodniu. P / F
7. Kasia zwykle myje okna jesienią. P / F
8. Alina nie lubi sprzątać. P / F

Jak wyglądam?

Ten scenariusz uzupełnia lekcję dotyczącą opisywania wyglądu zewnętrznego. Tematy te są zazwyczaj umiejscowione na początku kursu, gdzie ograniczają się do pobieżnego opisu wyglądu i zaledwie kilku cech, lub towarzyszą lekcjom o ubiorze lub częściach ciała. Poniższe materiały pozwalają rozbudować słownictwo na wczesnym etapie, umożliwiając nabycie przydatnej i konkretnej umiejętności opisywania własnego i cudzego wyglądu oraz rozumienia usłyszanego opisu.

Większość podanych tu określeń jest neutralna, ale podczas lekcji mogą pojawić się pytania dotyczące słów, które są lub bywają uznawane za obraźliwe. Ważne jest, aby omówić również takie wyrażenia i wyjaśnić te niuanse, które mogą wzbudzać silne emocje, a są trudne do wychycenia na niskim poziomie zaawansowania. Jeśli czujesz się na siłach, możesz wytłumaczyć uczniom, że słowa takie jak *Murzyn*, *żółta skóra*, *rasa* czy *skośnooki* są coraz częściej odbierane negatywnie. Ważne jest zaznaczenie, że ponieważ spora grupa Polek i Polaków nie jest świadoma tych zmian w języku, kursantki mogą spotkać się z takimi określeniami w odniesieniu do siebie lub innych, bez intencji obrażenia.

Sytuacja komunikacyjna i zagadnienia: opisywanie wyglądu, wyrażanie opinii związanych z wyglądem

Zakres gramatyczny: przysłówki, odmiana czasownika *wyglądać* i konstrukcja *wyglądać na*

Czas trwania: 45 minut indywidualnie/60 minut grupowo

WPROWADZENIE

Zaprezentuj zdjęcia z załącznika 1 i poproś kursantki o opisanie wyglądu przedstawionych na nich postaci. Wspólnie stwórzcie słowniczek znanych pojęć zawierający rzeczowniki, przymiotniki i przysłówki. Dla ułatwienia, możesz przypomnieć kursantom kilka podstawowych słów (*wysoki*, *niski*, *stary*, *młody*, *gruby*, *chudy*, *szczupły*, *jasny*, *ciemny*, a także *twarz*, *włosy*, *oczy*). Przeczytajcie opisy i wytłumaczcie pogrubione pojęcia.

OPISYWANIE WYGLĄDU

1. Poproś kursantki, aby do każdej ilustracji z załącznika 2 dopasowały opis z listy poniżej. W tym ćwiczeniu ważne jest zrozumienie

określeń użytych w opisach, więc do zdjęcia może pasować więcej niż jeden opis.

W tej części warto zastanowić się nad określeniami wyglądu zewnętrznego, które mogą przydać się konkretnie naszej grupie i dodać słowa typu *piegi*, *hidżab*, *chustka*, *wózek*, *tatuaż*, *peruka*.

2. Dla utrwalenia możesz zadać jeszcze kilka dodatkowych pytań do ilustracji, jak np.:

- Kto ma długie/krótkie/jasne/ciemne/proste/kręcone włosy?
- Kto jest stary/młody/w średnim wieku?
- Kto ma jasną/ciemną skórę?

3. Następnie zaprezentuj ćwiczenie z załącznika 2, w którym należy połączyć określenia o podobnym znaczeniu. Część z

nich to eufemizmy, które mogą służyć jako bardziej elegancki sposób opisanie tej samej cechy.

4. Poproś kursantki o zrobienie ćwiczenia pisemnego z załącznika 4. Dla utrudnienia możesz poprosić, aby o każdej osobie napisały po 2 zdania i żeby żadne zdanie w ćwiczeniu się nie powtórzyło.

FORMUŁOWANIE OPINII

1. Uzupełnijcie tabelkę i przeczytajcie dialogi z załącznika 5. Zwróć uwagę na przysłówki pojawiające się w tekstach (*ładnie, grubo* itd.). W ćwiczeniu poniżej napiszcie przysłówki pochodzące od podanych przymiotników.

2. Opiszcie wygląd postaci z załącznika 6 przy użyciu określeń z poprzedniego ćwiczenia.

PODSUMOWANIE: GRA

Rozdaj każdej osobie planszę (załącznik 8). Podziel kursantki w pary. W każdej parze obie osoby wybierają sobie jedną z postaci z tabeli, a następnie zadają sobie pytania z odpowiedzią tak/nie. Na przykład:

– Czy **twoja postać** ma jasne włosy?

Lub, w prostszym wariancie:

– Czy masz jasne włosy?

Osoba, która jako pierwsza odgadnie postać wybraną przez swoją partnerkę, wygrywa.

PRACA SAMODZIELNA

W ramach pracy w domu poproś kursantki, aby uzupełniły ćwiczenie z załącznika 7.

Dodatkowo możesz poprosić o wybranie 3 zdjęć z załącznika 8 i opisanie przedstawionych na nich postaci.

Ewelina jest młoda. Ma długie, **kręcone włosy**. Jest **blondynką**, czyli ma jasne włosy. Ma **jasną skórę**. Nie jest **gruba**, ale nie jest też **szczupła**.

Adam ma ciemne włosy i **zarost**, czyli **brodę i wąsy**. Ma brązowe oczy. Ma jasną skórę. Nie jest **łysy**, ale już ma **zakola**.

Artur nie jest bardzo **stary**, ale już ma **siwe włosy**. Jego włosy są **średniej długości**. Nie ma zarostu. Ma ciemne oczy.

Emilia jest bardzo młoda. Ma ciemne włosy i jest **czarnoskóra**. Nigdy nie **nosi** makijażu i teraz też nie jest **umalowana**.

Piotr jest w **średnim wieku**. Ma ciemne włosy i **nosi okulary**. Ma lekki zarost. Jego broda jest trochę siwa.

- ☐ Jest starsza. Ma blond włosy, delikatny makijaż i okulary.
- ☐ Ma długie włosy. Są proste i mają czarny kolor. Ma lekki makijaż.
- ☐ Jest bardzo ładną kobietą. Ma siwe włosy średniej długości. Ma kolczyki.
- ☐ Ma bardzo jasną skórę i długie blond włosy. Ma niebieskie oczy i nie ma makijażu.
- ☐ To młoda dziewczyna. Ma brązowe włosy i skośne oczy.
- ☐ Jest młoda i piękna. Ma brązową skórę, średnie włosy i kolczyki.
- ☐ Ma raczej krótkie włosy. Nosi kolczyki. Nie jest szczupła.
- ☐ Jest w średnim wieku. Jest rudy i ma krótkie włosy.
- ☐ To bardzo ładny chłopak. Ma krótkie włosy i ciemną skórę. Bez zarostu.
- ☐ Nosi okulary. Jest w średnim wieku. Jego włosy są ciemne, ale trochę siwe. Może być Azjata.
- ☐ To przystojny mężczyzna. Nie jest młody. Ma siwe włosy, ale jest prawie łysy.
- ☐ Ma kręcone włosy, trochę długie. Ma ciemny zarost i jasną skórę.

Załącznik 3

Jest stara.

Ma makijaż.

Ma jasne oczy.

Ma brązowe oczy.

Ma zarost.

Ma ciemne włosy.

Ma blond włosy.

Jest gruby.

Jest łysy.

Jest czarnoskóry.

Jest umalowana.

Nie jest szczupły.

Ma ciemną skórę.

Nie jest młoda.

Ma ciemne oczy.

Nie ma włosów.

Ma niebieskie oczy.

Ma brodę i wąsy.

Ma jasne włosy.

Ma czarne włosy.

Załącznik 4

Jan

.....

Denis

.....

Lena

.....

Robert

.....

Maria

.....

Julia

.....

wyglądać		
ja		my
ty	wyglądasz	wy
on, ona, ono		oni, one
pan, pani		państwo
		wyglądają

Ania: Jak wyglądam?

Jacek: Wyglądasz bardzo ładnie.

Ania: Nie wyglądam grubo?

Jacek: Kochanie, wyglądasz bardzo szczupło.

Ania: A nie wyglądam na zmęczoną?

Jacek: A jesteś zmęczona?

Ania: Nie, ale nie jestem umalowana.

Jacek: Wyglądasz pięknie i naturalnie.

Ania: Czyli wyglądam staro?!

Jacek: Teraz wyglądasz na zdenerwowaną...

Mama: Dziecko, jak ty wyglądasz?!

Syn: Wyglądam normalnie. Wszyscy teraz tak wyglądają.

Mama: Wyglądasz strasznie! Czy ty jesteś umalowany?!

Syn: Mam trochę makijażu, tak jest modnie.

Mama: Za 10 minut idziesz do szkoły! Musisz wyglądać porządnie, a nie modnie! Idź umyć twarz!

Syn: Ale mamo...

Mama: Bez dyskusji!

ładny — *ładnie*

piękny —

brzydki —

gruby —

szczupły —

chudy —

naturalny —

sztuczny —

młody —

stary —

normalny —

porządny —

modny —

fajny —

straszny —

głupi —

mądry —

czysty —

brudny —

skromny —

elegancki —

oficjalny —

..... —

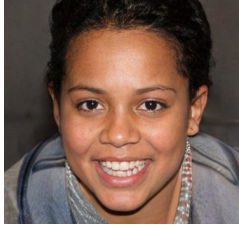
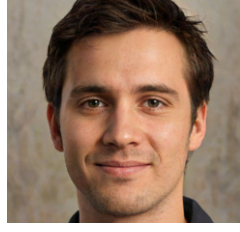
..... —

..... —

Załącznik 7

1. W szkole wyglądam i
2. W pracy chcę wyglądać, ale nie
3. Rano często wyglądam
4. Kiedy jestem chora, wyglądam
5. Mój szef zawsze wygląda
6. Kiedy wyglądam, czuję się
7. Moim zdaniem tatuaże wyglądają
8. Z krótkimi włosami wyglądam
9. Kiedy dużo pracuję, wyglądam
10. Jutro chcę wyglądać

	A	B	C	D	E
1					
2					
3					
4					
5					
6					

Oglądamy mecz?

Poniższy scenariusz proponuje lekcję o sporcie na zaawansowanym poziomie. Stanowi uzupełnienie lekcji pojawiającej się zwykle na początku nauki polskiego, które pozwoli poszerzyć zakres słownictwa oraz zwiększy informacje na temat znaczenia sportu w Polsce.

Elementy gramatyczne w tym scenariuszu stanowią dodatek i ograniczają się tylko do kilku kontekstów przydatnych w rozmowie.

Sytuacja komunikacyjna i zagadnienia: rozmowa na temat sportu

Zakres gramatyczny: rodzaje rzeczownika, stopniowanie przysłówków, konstrukcja z *powinienes/powinnaś*

Czas trwania: 60 minut indywidualnie/90 minut grupowo

WPROWADZENIE

Sprawdź lub wprowadź słownictwo związane z dyscyplinami sportu wykorzystując quizy: [nazwy sportów ↗](#), [sportowcy ↗](#).

Zrób ćwiczenie na utworzenie rodzaju żeńskiego od męskiego (załącznik 1).

Przypomnij znane już konstrukcje używane w kontekście rozmowy o sporcie i zainteresowaniach na podstawie załącznika 2 (*grać w..., trenować..., chodzić na..., interesować się...*). Zaproponuj ćwiczenie z tworzeniem zdań z wykorzystaniem różnych konstrukcji. Konstrukcje te można wykorzystać do krótkich dialogów w parach.

TEKST O SPORCIE

1. **Przeczytajcie tekst z załącznika 3.** Sprawdź rozumienie tekstu za pomocą pytań:

- *Ile procent Polaków uprawia regularnie sport a ile procent nie uprawia w ogóle sportu?*
- *Jak często powinniśmy trenować według WHO?*
- *Jakie sporty są najbardziej popularne? Jak myślisz, dlaczego?*
- *Jakie sporty wolą kobiety a jakie mężczyźni w Polsce? Jak jest w twoim kraju?*

- *Dlaczego ludzie, którzy mieszkają w miastach chętniej trenują?*
- *Co, twoim zdaniem, powinny trenować osoby, które nie mają pieniędzy na abonament w klubie sportowym?*

2. **Odwołaj się do tekstu i wprowadź konstrukcję *powinienes/powinnaś*** (załącznik 4).

STOPNIOWANIE PRZYSŁÓWKÓW

1. **Uzupełnijcie tabelę, a następnie przećwiczcie stopniowanie** na słowach przydatnych w kontekście lekcji (załącznik 5).
2. **Zapytaj kursantki, czy wiedzą, kim są najpopularniejsi polscy sportowcy.**
3. **Zaproponuj kursantom przeczytanie tekstu z załącznika 6 o Robertcie Lewandowskim lub tekstu z załącznika 7 o Idzie Świątek, a następnie odpowiedzcie na pytania do tekstu.**

PRZERYWNIK

Odtwórz fragment nagrania typowego komentatora sportowego (np. relację z meczu piłki nożnej). Komentarz powinien być szybki i emocjonalny. Rozdaj kursantom kartki (karty pracy) z rozsypanką słów które występują i nie występują w komentarzu. Zadaniem kursantek

jest wychwycenie z niego kilku słów, które znajdują się na karcie pracy.

PODSUMOWANIE

Zaproponuj rozmowę w parach na temat sportu w formacie speed datingu: wszystkie osoby wstają i przez minutę rozmawiają z osobą w parze na pytanie, które zadasz, z listy pytań poniżej. Po minucie zadaj kolejne pytanie, a kursantki muszą znaleźć nową osobę do pary.

- *Czy jesteś kibicem/kibicką piłki nożnej?*
- *Czy znasz kogoś, kto uprawia sport zespołowy?*
- *Jakim innym sportem się interesujesz? Czy masz ulubionego sportowca albo drużynę sportową?*
- *Czy często oglądasz mecze? (mecze tenisowe, mecze piłki nożnej, mecze koszykówki...)*
- *Wolisz oglądać mecz w domu, w pubie czy na stadionie/na korcie?*
- *Czy grałeś/-łaś w piłkę nożną albo siatkówkę kiedy byłeś/-łaś mały/-ła?*
- *Uważasz, że piłkarze i tenisiści powinni tak dużo zarabiać?*
- *Jaki sport jest najbardziej popularny w twoim kraju? Dlaczego?*

W przypadku, gdy grupa składa się z osób, które nie są szczególnie zainteresowane sportem, powyższe ćwiczenie lepiej zrobić na forum, zadając pytania całej grupie.

PRACA SAMODZIELNA

Zachęć kursantki do stworzenia krótkich dialogów w recepcji klubu sportowego zaczynających się od hasła *Chciałbym/chciałabym zapisać się na zajęcia*.

Załącznik 1

	
piłkarz	piłkarka
bramkarz	
koszykarz	
siatkarz	
kolarz	
narciarz	
kajakarz	
bokser	bokserka
lekkoatleta	
tenisista	
hokeista	
pływak	pływaczka
zawodnik	
biegacz	
mistrz	mistrzyni

Konstrukcja 1

- grać w... (w co?) + **w** siatkówkę, **w** badmintona

W co gra Aneta? - Aneta gra w siatkówkę.

Konstrukcja 2

- trenować (co?) + siatkówkę, tenis

Co trenuje Piotr? - Piotr trenuje boks.

Konstrukcja 3

- chodzić (na co?) **na** tenis, **na** jogę (=chodzić na lekcje/zajęcia)

Na co chodzi Marcin? - Marcin **chodzi na** siatkówkę dwa razy w tygodniu

Konstrukcja 4

- interesować się (czym?) + tenisem, siatkówką

Czym interesuje się pan Andrzej? - Pan Andrzej interesuje się siatkówką i hokejem.

1. Kamila / 🏀 — *Kamila gra w koszykówkę. / Kamila chodzi na koszykówkę. / Kamila interesuje się koszykówką.*
2. Mateusz / ⚽
3. Adam i Witek / 🏏
4. Pan Andrzej i pan Krzysztof / ♟
5. Ania i Ola / 🏐
6. Karol / 🎾
7. Mój kolega / 🏊
8. Moja sąsiadka / 🏊
9. Pani Marta / 🧘
10. Emilia i Jola / 🤸

Polacy i sport

Według raportu MultiSport Indeks z 2018 roku, 62% (procent) Polaków deklaruje aktywność fizyczną. Liczba osób, które ćwiczą minimum 3 razy w tygodniu, to około 30%. Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) rekomenduje aktywność fizyczną przez minimum 30 minut, 3 razy w tygodniu.

Coraz bardziej popularna jest moda na bieganie. 34% Polaków biega, 29% jeździ na rowerze, a 22% trenuje na siłowni lub w klubie sportowym. Biega więcej mężczyzn niż kobiet, ale kobiety też są bardzo aktywne i regularnie chodzą do klubów fitness, na jogę albo na pilates. W Polsce mało popularne są takie sporty jak golf, tenis albo squash.

Polacy chętniej trenują wieczorem. Najważniejsza motywacja to dbanie o zdrowie, druga ważna motywacja to relaks. Tylko 14% pytanym Polaków deklaruje, że ćwiczy, bo chce dobrze wyglądać.

Uprawianie sportu jest popularne przede wszystkim w dużych miastach. W miastach jest więcej możliwości i więcej obiektów sportowych. Ludzie częściej kupują tu abonamenty sportowe. Często to pracodawcy kupują karnety do klubów sportowych albo na basen dla swoich pracowników.

Co trzeci Polak w ogóle nie uprawia żadnego sportu ani nie jest aktywny fizycznie. W tej grupie są przede wszystkim osoby, które mieszkają na wsi i osoby starsze. Często problemem są też pieniądze. Abonament w klubie sportowym to średnio 200 złotych na miesiąc.

Załącznik 4

			
ja	powin ien em	powin nam	
ty	powin ienieś	powin naś	
on, ona, ono	powin ien	powin na	powin no
my	powin niś my	powin nyś my	
wy	powin niś cie	powin nyś cie	
oni, one	powin ni	powin ny	

Chcę trochę schudnąć przed wakacjami.

Powinnaś pływać albo biegać.

Nie **powinnaś** jeść słodczy.

Chcę mieć więcej energii!

Powinienes chodzić na jogę.

Nie **powinienes** grać codziennie w gry komputerowe

Załącznik 5

★	★★	★★★
często	częściej	najczęściej
rzadko		najrzadziej
	intensywniej	
regularnie		najregularniej
	aktywniej	
chętnie		
	więcej	

Ludzie, którzy mieszkają w miastach (chętnie) _____ uprawiają sport.

Kobiety biegają _____ niż mężczyźni.

Mężczyźni jeżdżą na rowerze _____ niż kobiety.

Kobiety chodzą do klubów fitness (regularnie) _____ .

Młodzi mężczyźni ćwiczą (dużo i intensywnie) _____ niż starsi.

W Polsce (dużo) _____ osób biega niż gra w tenisa.

Starsze osoby (rzadko) _____ uprawiają sport.

Firmy _____ kupują karnety sportowe dla swoich pracowników.

Robert Lewandowski – gwiazda polskiej piłki nożnej

Lewandowski jest jednym z najlepszych piłkarzy świata, a w Polsce jest wielką gwiazdą sportu. Kiedy był nastolatkiem, był niewysoki i chudy, a jego kariera nie zapowiadała się dobrze. „Zawsze byłem bardzo niski. Byłem szybki, silny, miałem refleks, ale byłem za mały” – mówi dzisiaj Lewandowski.

„Lewy” – tak mówią o nim kibice – piłkę nożną kochał od zawsze. Zaczął grać, kiedy miał 8 lat. Na początku trenował w trudnych warunkach. Robert uważa, że w sporcie talent nie jest najważniejszy – liczy się determinacja, siła i ciężka praca. Rodzice Roberta oddali pasji syna pieniądze i czas. Na pierwsze treningi wozili go codziennie samochodem, bo klub był daleko. Kiedy Robert miał 17 lat, dostał się do pierwszej ligi – do klubu Legia Warszawa. Niestety, niedługo po tym miał poważną kontuzję. Lekarze powiedzieli, że nie powinien grać i klub nie podpisał z nim nowego kontraktu. To było straszne. Pomogła mu wtedy matka – razem szukali drużyny, która doceni talent Roberta. W końcu klub Znicz Pruszków kupił piłkarza za pięć tysięcy złotych, a po dwóch sezonach sprzedał za około półtora miliona. Po tym transferze popularność Lewandowskiego szybko rosła. Zaczął grać w europejskich klubach i zdobywać nagrody.

25 kwietnia 2013 roku, jako zawodnik Borussii Dortmund, strzelił cztery gole w meczu z Realem Madryt. Dwa lata później dla Bayernu Monachium zdobył pięć bramek w dziewięć minut. To osiągnięcie trafiło do Księgi rekordów Guinnessa. Od 2017 roku Lewandowski znajduje się na liście najlepiej zarabiających i najdroższych piłkarzy świata.

Prawda czy fałsz?

1. Robert zawsze był bardzo wysoki. P / F
2. Kiedy miał osiem lat, zaczął uprawiać piłkę nożną. P / F
3. Przez wiele lat był zawodnikiem Legii Warszawa. P / F
4. Po kontuzji mógł liczyć na swoją matkę. P / F
5. Klub z Pruszkowa sprzedał Lewandowskiego za milion złotych. P / F
6. Polski piłkarz gra w najlepszych azjatyckich klubach. P / F
7. Lewandowski strzelił pięć goli w jednym meczu. P / F

Iga Świątek - polska mistrzyni tenisa

Iga Świątek jest polską tenisistką, mistrzynią wielkoszlemowego turnieju French Open 2020 roku. Jest pierwszą Polką, która wygrała seniorski turniej tego typu. Miała wtedy tylko 19 lat.

Jej ojciec Tomasz był kajakarzem i olimpijczykiem: startował na olimpiadzie w Seulu w 1988 roku.

Iga ma starszą o trzy lata siostrę Agatę. Obie już w dzieciństwie trenowały sport. Najpierw trenowały pływanie, ale Iga bała się wody i zrezygnowała. Potem zaczęły grać w tenisa. Iga pierwszy raz stanęła na korcie kiedy miała 5 lat. Bardzo ciężko pracowała na korcie i w klasie. Uczyła się świetnie, a zaraz po szkole jeździła na korty na trening. Po treningu znowu się uczyła - nie miała czasu na życie towarzyskie, wycieczki ani chłopaka. Dzisiaj jest zawodniczką sekcji tenisowej Legii Warszawa.

Pierwszym ważnym sukcesem w jej karierze była wygrana w 2015 roku na Mistrzostwach Europy młodzików, w deblu z Mają Chwalińską. Rok później powtórzyły sukces w kategorii kadetów. W 2017 roku dostały się do finału juniorskiego Australian Open. Wraz z Caty McNally wygrała juniorski French Open w 2018 roku. W tym samym roku, na Letniej Olimpiadzie Młodzieży w Buenos Aires razem ze Słowenką Kają Juvan zdobyła złoty medal.

Na swój pierwszy juniorski turniej wielkoszlemowy pojechała w 2016 r. Jak sama mówi, to był moment, kiedy poczuła, że chce być częścią świata tenisistów. Zaczęła wygrywać zawody indywidualne. W 2018 roku doszła do półfinału w Roland Garrosie i zwyciężyła w Wimbledonie. Po tych występach zdecydowała skończyć karierę juniorską.

W 2020 roku doszła do finału French Open. Dzisiaj mówi, że nie spodziewała się tego, bo nie była faworytką turnieju. 10 października 2020 roku w finale French Open, Iga pokonała Amerykankę Sofię Kenin 6:4, 6:1 i została pierwszą Polką w historii, która wygrała seniorski turniej wielkoszlemowy.

Iga jest bardzo skromna i dojrzała. „Żeby osiągnąć sukces potrzeba dużo cierpliwości i pracy nad sobą. Trzeba ćwiczyć nie tylko kondycję fizyczną, ale też psychikę.” - mówi mistrzyni.

Tenisowym idolem Igi jest Rafael Nadal. Jej ulubione zespoły muzyczne to: Pearl Jam i Red Hot Chili Peppers.

Pytania do tekstu

1. Ile lat miała Iga, kiedy zaczęła grać w tenisa?
2. Dlaczego Iga nie chciała trenować pływania?
3. Ile lat starsza jest siostra Igi, Agata?
4. W którym roku Iga wygrała Wimbledon?
5. Kiedy Iga zwyciężyła French Open?

Ten scenariusz zaplanowany został z myślą o osobach, które posługują się językiem polskim na zaawansowanym poziomie, ale potrzebują więcej kontaktu z językiem potocznym. Prezentowane tu wyrażenia stanowią próbę odzwierciedlenia języka codziennego, który rządzi się zasadami różniącymi się od tego, z czym kursantki zazwyczaj mają kontakt na kursie językowym. Zwyczaje takie jak pomijanie orzeczenia, zmiana szyku zdania, powtórzenia, dodawanie słów typu *no, też, takie* również bywają skomplikowane i nieintuicyjne, dlatego omówienie ich przez lektorkę pozwoli szybciej je zrozumieć i przyswoić.

Sytuacja komunikacyjna i zagadnienia: rozmowa z sąsiadką, opowiadanie o planie dnia osoby starszej, świat bloków i osiedla, zdrobnienia

Zakres gramatyczny: zdrabnianie rzeczowników, przestawianie szyku zdania

Czas trwania: 45 minut indywidualnie/60 minut grupowo

WPROWADZENIE

1. **Zaprezentuj ilustracje z załącznika 1** przedstawiające widoki z przeciętnego polskiego osiedla: blok, balkon, klatkę schodową, plac zabaw.
2. **Poproś kursantki, aby opowiedziały, z czym kojarzą im się te obrazy.** Wspólnie nazwijcie miejsca i obiekty widoczne na ilustracjach. Powstaje lista słów, która powinna zawierać takie określenia jak *blok, osiedle, mieszkanie, balkon, kwiaty, schody, klatka schodowa, winda, ławka, plac zabaw, ulica, parking, sąsiad, sąsiadka, poczta, przychodnia, kościół, sklep, działka*. Możesz zadawać pytania pomocnicze, jak na przykład:
 - Jak wygląda klasyczne polskie osiedle?
 - Kiedy osiedle jest ładne, a kiedy brzydkie?
 - Co powinno być na każdym osiedlu?

DIALOGI

1. **Przeczytaj dialog (załącznik 2) przedstawiający rozmowę telefoniczną dwóch koleżanek.** Omówcie dialog.
2. **W następnej kolejności lektorka poproś kursantki, aby przeczytały dialog z podziałem na role.**
3. **Przeczytaj kolejny dialog (załącznik 3) przedstawiający rozmowę dwóch starszych kobiet na ławce pod blokiem.**
4. **Następnie poproś kursantki, aby podały w standardowej formie słowa zdrobnione w dialogu** (*wnuczek, chlebek, rynek, ławeczka, nóżka*).

Jeśli dla kursantek to pierwszy kontakt z tematem zdrobnień, możesz wytłumaczyć go na przykładzie pieszczotliwych form imion, które często obecne są nawet w językach, w których rzeczowników się zwykle nie zdrabnia (np. w języku angielskim: *John i Johnny*).

Zdrobnienia to koncept bardzo obcy i trudny do zrozumienia dla użytkowników niektórych języków. Sprawę utrudnia też fakt, że formy zdrobniałe czasami pełnią funkcję ekspresywną, czyli wyrażają stosunek do obiektu (*kawka, kotek*), czasami wskazują na rozmiar obiektu (*rączka, miasteczko*), czasami pełnią obie te funkcje jednocześnie, a czasami odrywają się od pierwotnej funkcji i opisują inny obiekt (*wódka, zegarek*).

5. **Możesz również zapytać, czy grupa zna inne słowa, które Polacy często zdrobniają (*pieniążki, kawka, herbatka, ciasteczko, zdrówko, domek*).**
6. **W dalszej kolejności przeczytaj dialog po raz kolejny i poproś kursantki o przeczytanie go z podziałem na role.** Jako że dialogi przedstawiają rozmowę w naturalnej, potocznej formie, jest to dobra okazja, żeby wcielić się w postacie i odegrać te sytuacje wraz z adekwatną gestykulacją (np. wachlując się podczas narzekania na upał, klepiąc po bolącej nodze, wskazując kierunek mieszkania sąsiadki).

KOLOKWIALIZMY

1. **Jeśli nasze kursantki mają już jakąś wiedzę na temat języka potocznego, zapytaj o to, czy potrafią zastąpić pojawiające się w dialogu 1 frazy *masakra jakaś* i *całe szczęście* oraz *jakoś leci* z dialogu 2.** Zaproponuj np. wyrażenia *skaranie boskie, Bogu dzięki, stara bieda*.
2. Dialogi zawierają również wiele słów, których brak nie zmieniłby znaczenia, jak np. *takie* w *takie ładne kwiatki*, *sobie* w *pomyślałam sobie* lub *no* w *no, tutaj też gorąco*. **Sprawdź, czy kursantki są w stanie je wskazać.** Dla osób uczących się języka polskiego to cenna, a jednocześnie trudno dostępna informacja, że niektóre słowa nie zmieniają znaczenia wypowiedzi.

SZYK ZDANIA

1. **Ponownie przeczytajcie dialogi**, tym razem skupiając się na podkreślonych fragmentach.
2. **Zapytaj kursantki, w jaki sposób można przestawić słowa**, aby wypowiedź zachowała sens i brzmiała naturalnie.

PODSUMOWANIE

W ramach podsumowania **zainicjuj rozmowę z grupą na temat ich otoczenia**. Pytaniami pomocniczymi mogą być np.:

- Czy znasz swojego sąsiada/swoją sąsiadkę?
- Czy na twoim osiedlu jest sklep? Jak się nazywa?
- Czy wiesz, gdzie jest przychodnia?
- Czy byłeś kiedyś na działce?
- Co robią seniorzy/seniorki w twojej okolicy?

PRACA SAMODZIELNA

Poproś kursantki o skonstruowanie krótkiego dialogu ze swoją sąsiadką. W ramach pracy domowej **zachęć kursantki do wypróbowania dialogu w naturze** i rozmowy z sąsiadką z bloku.

Załącznik 2

- Halo, Renia?
- Cześć, Basiu! Co robisz?
- Siedzę na balkonie, bo gorąco w mieszkaniu, i pomyślałam sobie: a może tak do Reni zadzwonię?
- No, tutaj też gorąco, człowiek oddychać nie może, masakra jakaś. Powiem ci: no, nie lubię takiej temperatury.
- Całe szczęście, że na klatce schodowej jest chłodno, poszłam z wodą, bo kwiatki tam mam. Takie ładne kwiatki, dostałam je od sąsiadki. Pamiętasz Anię? Mieszka na tym samym osiedlu.
- Ta Ania, która przy parkingu mieszka?
- Nie, ta druga Ania. Ona mieszka w tym bloku bez windy, koło placu zabaw.
- To nie znam. Słuchaj, kończę, bo na pocztę muszę iść. To pa, trzymaj się!

Załącznik 3

- Dzień dobry, pani Zeniu!
- A dobry, dobry, pani Reniu! Co tam słyszać u pani?
- A, jakoś leci, jakoś leci. Wnuczek przyjechał, to rano jakieś ciasto upiekłam i po obiedzie na działkę poszliśmy. A teraz wyszłam do sklepu na chwilę po ten chlebek dobry na kolację. A co pani dzisiaj robi?
- A, wie pani, o szóstej w kościele byłam, potem na rynecek jeszcze poszłam i teraz usiadłam tu na ławeczce, bo się zmęczyłam. Do przychodni jeszcze na wieczór idę.
- Ojej, a co pani dolega?
- Lewa nóżka coś mnie boli, chodzić nie mogę, lekarz musi zobaczyć. Jak ostatnio, w zeszłym tygodniu winda nie działała, to taki problem był z tymi schodami!
- Szkoda, szkoda. Ja chodzę na zajęcia ruchowe, tu, do klubu seniora. Powiem pani — bardzo fajne. Taka młoda dziewczyna jest instruktorem. Dziś wieczorem też idę. Musi pani spróbować!